Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 51 | Łódź, Wtorek, 28 lutego 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ב׳ אדר תרצ״ג | № 51

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

א גרויסע קוכען-אקציע פון דער קהלה

וויכטיגע בעשלוסען אויף דער נעכטיגער בעראטונג פון הילף-קאמיטעט פאר פרנסה'לאזע יודען ביי דער לאדזער קהלה. — בעדייטענד פערברייטערען די טעטיגקייט פון די עקזיסטירענדע ביליגע קוכען און פערקלענערען דעם פרייז פון די מיטאגען. — שטילען דעם הונגער פון די מאסען הונגעריגע יודען.

אין דער פאריגער וואך האבען מיר אויפמערקזאם געמאכט דער קהלה אויף דער נויטווענדיגקייט אונטערצונעהמען א ברייטע אקציע אויפ'ן געביט פון אומזיסטע און ביליגע קוכען, וואס דארפען געעפענט ווערען אין פערשידענע טיילען פון שטאט כדי צו שטילען די נויט וואס הערשט אויף דער יידישער גאס ביי אונז אין שטאט.

אין די קהלה-קרייזען האט ווי מען זעהט, אונזער ווענדונג געפונען דעם געהעריגען אפקלאנג און שוין איז, צו דעם צוועק נעכטען צונויפגערופען געווארען א ספעציעלע זיצונג, פון הילף-קאמיטעט פאר פרנסהלאזע יודען, וואס איז מיט א לאנגער צייט צוריק געשאפען געווארען, ביי דער קהלה.

דער ענין קוכען איז דורכ'ן פרעזעס רעפ. מינצבערג געשטעלט געווארען אויפ'ן טאג-אָרדנונג און עס זענען אויך אנגענומען געווארען פאזיטיווע שריט אין דער הינזיכט.

פון אונזער זייט דריקען מיר, ביי דער געלעגענהייט אויס אונזער צופרידענקייט, וואס אונזער ווענדונג איז נישט געבליבען אהן א געהעריגען אפקלאנג און מיר בעגריסען דעם ערשטען שריט פון דער קהלה, וואס פיהרט אויפ'ן וועג צו זעטיגען די גרויסע מאסען הונגעריגע יודען און בעזונדערס אינטעליגענטע און בכבודע, וועלכע געפינען זיך אונטערן פרעס פון זייערע ראהינירטע עקזיסטענצען.

עס בלייבט נאר אלבער צו וואונשען אז די קהלה זאל נישט בלייבען שטעהן ביים אנהויב, נאר זאל אויך ווייטער מיט מעהר ענערגיע, פערברייטערן די קוכען-אקציע.

די נעכטיגע זיצונג איז פאר די מיטגלידער פון דערמאנטען קאמיטעט געווען אן איבערראשונג ווייל עס איז שוין אוועק א שפארע צייט, זינט דער קאמיטעט איז געווען צוזאמען אויף א בעראטונג.

דער פרעזעס מינצבערג האט דעריבער, ביים עפענען די זיצונג באלד אנגעוויזען אז דער קאמיטעט איז נישט גערופען געווארען אין משך פון אזא לאנגער צייט צוליב דעם, וואס עס איז נישט געווען קיין געלד. די סומען פון צוגאבע-עטאט וואס איז בעשטימט געווארען פאר די צוועקען פון קאמיטעט זענען נאך אפילו ביז איצט נישט אינקאסירט געווארען, בסך הכל איז איינגעפלאסען אנ'ערך צוועלף טויזענד זלאטעס, פון וועלכע עס איז שוין א טייל פערוועבדט געווארען אויף הילף-צוועקען.

ווייטער האט פרעז. מינצבערג רעפערירט איבער דער נויטווענדיגקייט צו עפענען ביליגע קוכען פאר אינטעליגענטען, הגם עס איז שוין פערהאן אזא קוך, דארף די קהלה עפענען א צווייטע קוך אין א צווייטע געגענד. דער ראוויגער פארשלאג צו עפענען א קוך האט ארויסגערופען א גרויסע דעבאטע. דאזאר רומקאווסקי האלט, אז מען דארף עפענען א קוך פאר די קינדער. וועלכע האבען געענדיגט די „כאוושעכנע שולען" און געפינען זיך אהן מיטלען צום לעבען, דארף די קהלה די כאטש בעזארגען מיט מיטאגען.

דאזאר כארי, פראטעסטירט געגען דעם, וואס מען האט ביז איצט נישט גערופען קיין זיצונג פון קאמיטעט. וואס שייך א קוך, האלט ער, אז מען דארף קודם כל שטיצען די אינטעליגענטען-קוך, וואס עקזיסטירט שוין אויף זשעלאנא 10, אונטער זיין אויפזיכט, כדי צו געבען די מעגליכקייט דער קוך צו פערברייטערן די טעטיגקייט א חוץ דעם דארף מען בכלל שטיצען אלע קוכען ביים „נותן לחם", די נאכפראגע אויף מיטאגען איז אזוי גרויס אז מען דארף לכל הפחות פערגרעסערן די צאהל מיטאגען מיט 2000 טעגליך.

פרעזעס מינצבערג ענטפערט, אז אויב עס איז נישט געווען קיין געלד איז געווען צוועקלאז דאס רופען א זיצונג פון קאמיטעט.

ה' זילבערשטיין האלט, אז מען דארף עפענען אזא קוך אויף באלוט.

פרעזעס ליבערמאן זאגט זיך ארויס פאר א ברייטע קוכען-אקציע.

אדוו. ווייצמאן לעגט פאר צו סובסידירען 6 טויזענד זלאטעס פאר די קוכען ביים „נותן לחם" אויף צו פערברייטערן די טעטיגקייט און 6 טויזענד זל. ספעציעל אויף מיטאגען פאר קינדער.

ה' האפמאן זאגט זיך ארויס פאר שטיצען די עקזיסטירענדע קוכען, ער איז אבער געגען דער ביז איצטיגער פארם פון קוואליפיצירען די עסערס אין דער קוך פאר אינטעליגענטען, א חוץ דעם האלט ער אז די קהלה דארף עפענען נייע קוכען אויף צו שטילען דעם הונגער פון די גרויסע מאסען הונגעריגע.

קאנסול מאקס קאן האט אנגעוויזען אז מען דארף ברייט שטיצען די שוין עקזיסטירענדע קוכען, נאר מען דארף איינפיהרען א מעהר פאטערליכע בעציהונג צו די עסערס.

דאזאר בערגער לעגט פאר צו וועהלען א קאמיסיע וועלכע זאל זיך פערנעהמען מיטן אויספארשען די לאגע פון די עקזיסטירענדע קוכען, און צו שטעלען א גענויען פראיעקט פאר דער קוכען-אקציע. דער רעדנער האלט אויך, אז דער פרייז פון 30 גראשען פאר א מיטאג אין דער קוך פאר אינטעליגענטען איז צו טייער, עס דארף נאר קאסטען 20 גראשען א מיטאג.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו וועהלען א קאמיסיע וועלכע זאל גאר בקרוב צושטעלען א פלאן פון פערברייטערן די טעטיגקייט פון די עקזיסטירענדע קוכען און פון פערביליגערן די מיטאגען.

אין דער קאמיסיע זענען אריין די ה"ה: בערגער, רומקאווסקי, האפמאן, כארי און אישטע מאיר וואווידיסלאווסקי.

דייטשער רייכסטאג אין פלאמען

אונטערגעצונדען אויף 30 ערטער. — ארעסטירט דעם אונטערצינדער. — שאדענס אויף מיליאנען

בערלין, 27. (עספ. טעל.)

היינט צוהן אוונד איז אויסגעבראכען א גרויסע שריפה אין בנין פון רייכסטאג. דער גאנצער בנין איז פלוצים ארומגענומען געווארען מיט פלאמען. דאס פייער האט זיך בעוויזען פון פיער זייטען און האט ארומגענומען דעם גאנצען רייכסטאג. צו דער רעטונגס-אקציע האט זיך געשטעלט די גאנצע וואך פון די רייכסטאג פייער-לעשער און פאליציי.

דאס פייער האט אינעווייניג אינ'ם רייכסטאג אנגעמאכט א גרויסען חורבן. דער הויפט-זאל פון די זיצונגען, קוליסען און די טריבונע זענען אוועק מיט'ן פייער.

די שאדענס דערגרייכען מיליאנען.

עס איז פערהאן א סכנה עס זאל איינפאלען דער הויפט-קופאל פון בנין.

די פאליציי האט ארעסטירט א פערזאן, וועלכע האט זיך מודה געווען צום אונטערצינדען, און ער ערקלערט אז ער איז א מיטגליד פון דער האלענדישער קאמוניסטישער פארטיי. דעם ארעסטירטען האט מען אפגעפיהרט אין פאליציי-פרעזידיום.

ביז איצט האט מען שוין פעסטגעשטעלט זעקס ערטער, וואו מ'האט אונטערגעצינדען, מ'האט דארט געפינען פלאשען פון בענזין. עס ווייזט אויס, אז מ'האט אונטערגעצינדען אויף אנ'ערך 30 ערטער, אינעווייניג אינ'ם רייכסטאג.

ביורא „וואלף" איז מודיע אז דאס פעסטשטעלען דעם פאקט, אז קאמוניסטען האבען אונטערגעצינדען וועט מיט זיך ברענגען זעהר שטרענגע פעראָרדנונגען געגען די קאמוניסטען.

דער ארעסטירטער אונטערצינדער הייסט וואן דער לובע, 24 יאהר אלט.

לעצטע 3 טעג
פון איינשרייבונגען אויף דער
ארץ-ישראל עקסקורסיע
אנמעלדונגען אין ציוניסט. ביורא (שרודמיעסקא 29)

Dr.
I. DYNENSON
POWRÓCIŁ.
9201

Dr. Wajnberg
ספעצ. פון לונגען- הארץ- און טהלערא-קראנקה.
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענד

פאר געלד,
ביזשוטעריע און
לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7. 8029

ENGLISH
פאר אנפענגער און פארטגעשריטענע. קאנווערזאציע, ליטעראטור
ערטיילט א פעהיגער פעדאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

אלע דארפען וויסען!
צום זומער-סעזאן בעקומט איהר
רעשטען
פון די בעססטע קוואליטעטען
ביליגער. טאמאשאווער און אנדערע נייעסטע מאדערנסטע מוסטערן פון הערען- און דאמען-שטאפען
פאר מענער
אויף אנציגער, אויף פאלטענס
געדענקט — דעם אדרעס
30% מיט ביליגער
קומט און איבערציינגט אייך!
פאר דאמען
אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען
נור ביי
R. Szczęśliwy
5 נאוואמיעסקא 5 פראנט, II שטאק.

גילדערנע ראקעטע
ארף?
איהר וועט זיך שטעלן אויף אנ'אויער,
וועט איהר אייך נים טרעפען!
מארגען איז אויך א טאג.

פינאנץ-קאטאסטראפע אין די אמעריקאנער בענק

ניו-יארק, 27. (ספ. טעל.)
גאנץ אמעריקע שטעהט אונטערן רושם פון די מאסען-באנקראטען פון די אמעריקאנער בענק.
אין אלע שטאטען האלט די מאכט אז בעראטונגען און קאנפערענצען, איבער די מיטלען צו שיצען די בענק. עס טראגען זיך פון אלע... מיינונגען אז מען דארף ערקלערן אן אלגעמיינעם מאראטאריום אין גאנץ אמעריקע.
די גובערנאטארען פון די שטאטען, וועלכע זענען אמשטארקסטען געטראפען געווארען פון דער באנקראטען-קאטאסטראפע האבען זיך געווענדעט צו דייערע קאנגרעסען מיט פראיעקטען וועגען א ווייטגעהענדסטע דיקטאטארישע מאכט איבער די בענק.
ניו-יארק, 27. (ספ. טעל.)
אין אינדיאנאפאליס האבען די בענק בעגרעניצט דאס אויסצאהלען די וועקלאדען.
ניו-יארק, 27. (ספ. טעל.)
פרעזידענט רוזוועלט האט זיך בעראטען מיט זיין צוקונפטיגען פינאנץ-מיניסטער איבער דער לאגע פון די בענק.
ווי מ'גיט איבער דארף די באנק אין דעטריאט בעקומען גרעסערע קרעדיטען. צוליב דעם וואס דער עולם האט פלוצים ארויסגעצויגען פון די בענק 13 מיליאן דאלאר, האט דער גובערנאטאר ערקלערט א מאראטאריום אויף דריי טעג.
די עפעקטיווען-באנק אין באלטימאר איז געשלאסען געווארען.
די אפרעכענונגס-קאמער אין דעטראיט האט בעשלאסען ארויסצולאזען א סעריע באנעס, וועלכע זאלען דינען אלס צאהל-מיטעל צו רעגולירען די פערפליכטונגען צווישען די בענק.
ניו-יארק, 27. (ספ. טעל.)
אין די פינאנץ-קרייזען ווארט מען מיט שפאנונג אויף דער בעראטונג פון קאנגרעס, וואס זאל אין דער היינטיגער וואך פערענדיגען די אפשטימונג איבערן קריזיס-באנק-געזעץ, וואס זאל אנערקענען די נאציאנאל-באנק דאס רעכט אפצוהאלטען און צו בעגרעניצען די אויסצאהלונגען.
אין צוזאמענהאנג מיט דער שווערער פינאנציעלער סיטואציע, וועט דער נייער אמעריקאנער קאנגרעס זיך צונויפקומען שוין דעם 15 מערץ, אנשטאט דעם 15 אפריל.

ניו-יארק, 27. (ספ. טעל.)
דער פראצעס פון דער נאציאנאל-סיטי באנק ע. מיטשעל האט זיך אנגעגעבן אין דימיסיע.
לאנדאן, 27. (ספ. טעל.)
פון דעטראיט איז מען מודיע, אז הענריק פארד האט איבערגענומען די אנפירונג איבער צוויי הויפט-בענק בתנאי אז ער וועט בלייבן דער איינציגער אקציאנער און ער אליין זאל בעשטימען דעם צוזאמענשטעל פון דער דירעקציע.

סענאט-קאמיסיע בעטראכט די אוניווערזיטעטס-אויטאנאמיע

ווארשא. 27 (ספ. טעל.)
אין דער בילדונגס-קאמיסיע ביים סענאט, איז נעכטען בעטראכט געווארען דער געזעץ-פראיעקט פון דער אוניווערזיטעטס-אויטאנאמיע.
אין דער דיסקוסיע האט אויך גענומען א ווארט דער בילדונגס-מיניסטער יענדושיעוויטש, וועלכער האט געענטפערט דער אפאזיציע.
ווייטער האבען גערעדט א רייה סענאטארען וועלכע האבען אריינגעטראגען ענדערונגען און אויסבעסערונגען צום געזעץ-פראיעקט.

ערב פויליש-אמעריקאנער אונטערהאנדלונגען וועגן די מלחמה-חובות

ווארשא, 27 (טעלעפאניש)
דער פוילישער אמבאסאדאר אין וואשינגטאן פאטעק וועט פערברענגען אין פוילען ביז אין דער העלפט פון חודש מערץ, ביז עס וועט צוזאמענגעשטעלט ווערען די פוילישע דעלעגאציע צו פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט דער אמעריקאנער רעגירונג וועגען רעווידירען די מלחמה-חובות.
די פוילישע דעלעגאציע וועט פאהרען נאך אמעריקא אין א חודש נאך דעם, ווי פרעז. רוזוועלט וועט איבערנעהמען זיין אמט.

פאשיסטישע בעוועגונג אין פארטוגאל

לאנדאן, 27 (ספ. טעל.)
„מארנינג פאסט“ איז מודיע פון ליסאבאן, אז עס וואקסט די פאשיסטישע בעוועגונג אין פארטוגאל. די גרופע, וועלכע בעזירט זיך אויפ'ן פאשיזם, טראגט דעם נאמען: נאציאנאל-סינדיקאליסטען. דער אנפיהרער פון דער בעוועגונג הייסט ד"ר ראלאא פרעטא. די מיטגלידער טראגען בלאהע העמדער און זייער עמבלעם איז א אלטאגישער קרייץ.

א באמבען-אטענטאט אין אירלאנד

לאנדאן, 27 (ספ. טעל.)
אין בעלפאסט האט מען אין דער פאריגער נאכט אויסגעפיהרט צוויי באמבען-אטענטאטען: אויף די באהן-סטאציעס, וואס האבען זיך נישט איינגעבעבען.
די באמבעס האבען צופריה אויפגעריסען און האבען נישט אנגעמאכט קיין שום שאדען.

יאפאנישע אפענסיווע געהט ווייטער

טאקיא, 27. (ספ. טעל.)
די יאפאנישע אפענסיווע אין דזשעכאל געהט ווייטער. דאס יאפאנישע מיליטער פערנעהמט כסדר כינעזישע טעריטאריע.
דאס יאפאנישע מיליטער פון גענעראל שיוואן-הוא געפינט זיך איצט אין שיפינג און גרייט זיך אויף א מארש אויף דער הויפשטאט פון דער פראווינץ דזשעכאל.
טאקיא, 27. (ספ. טעל.)
פון קאאילא איז מען מודיע, אז די יאפאנישע קאוואלעריע אונטער דער אנפיהרונג פון גענעראל מאגי, רוקט זיך ווייטער אויפ'ן דרום.
פעקין, 27. (ספ. טעל.)
פופציג מייל פון דער באהן-ליניע מוקדען-פעקין קומען פאר שטארקע ארטילעריע-קאמפען.
דער כינעזישער הויפט-קווארטיר אין פעקין קאמוניקירט אז אין פאל דאס כינעזישע מיליטער וועט זיין געצוואונגען צוריקצוציהען אונטער'ן דרוק פון יאפאנישען און מאנדזשורישען מיליטער, וועט געשטעלט ווערען א שטארקער ווידערשטאנד אויף דער ליניע ליגוואן.

סאוויעטישע מאכט ארעסטירט יאפאנער אויפ'ן ווייטען מזרח

בערלין, 27. (ספ. טעל.)
לויט ידיעות פון מאסקווע האט מען ארעסטירט אין וולאדיוואסטאק און כאבאראווסק און אנדערע סיבירער שטעט דורך דער סאוויעטישער מאכט, מעהרערע יאפאנער וועלכע מען ווארפט פאר ספאנטאזש, און אז זיי האבען געוואלט אויספיהרען אנאטענטאט אויף א אמוניציע-סקלאד.
אויך אין מאסקווע און אין לעניגראד האט מען ארעסטירט איניגע יאפאנישע סטודענטען פון די העכערע סאוויעטישע לעהר-אנשטאלטען.
קיין שום אפיציעלע קאמוניקאטען וועגען די דאזיגע ארעסטען איז נישט ארויסגעגעבען געווארען.

אויסצייכנונג פון דער יודישער מיליטערישער אפטיילונג אין שאנכיי

שאנכיי. (יט"א). ביים אויסלענדישען וואללאנטערען-קארפוס אין שאנכיי געפינט זיך, ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, א יודישע אפטיילונג. די יודישע וואלאנטערען-אפטיילונג צעהלט שוין קרוב הונדערט יונגעלייט, די יודישע וואלאנטערען געהערען צום ציוניסטישען יוגענד-פעראבאנד „ברית טרומפעלדאר“. די פאהן פון דער יודישער אפטיילונג איז די בלוי-ווייסע ציוניסטישע פאהן. בעת'ן גרויסען פאראד פון וואלאנטערען-קארפוס האט זיך די יודישע אפטיילונג אויסגעצייכענט. די יודישע אפטיילונג האט זיך אויך בעטייליגט אין די גרויסע מאנעווערס אויף וועלכע עס זענען געווען אנוועזענד פארשטעהער און מיליטערישע אטאשעס פון די אויסלענדישע מלוכות.

צום קריג אין ווייטען מזרח

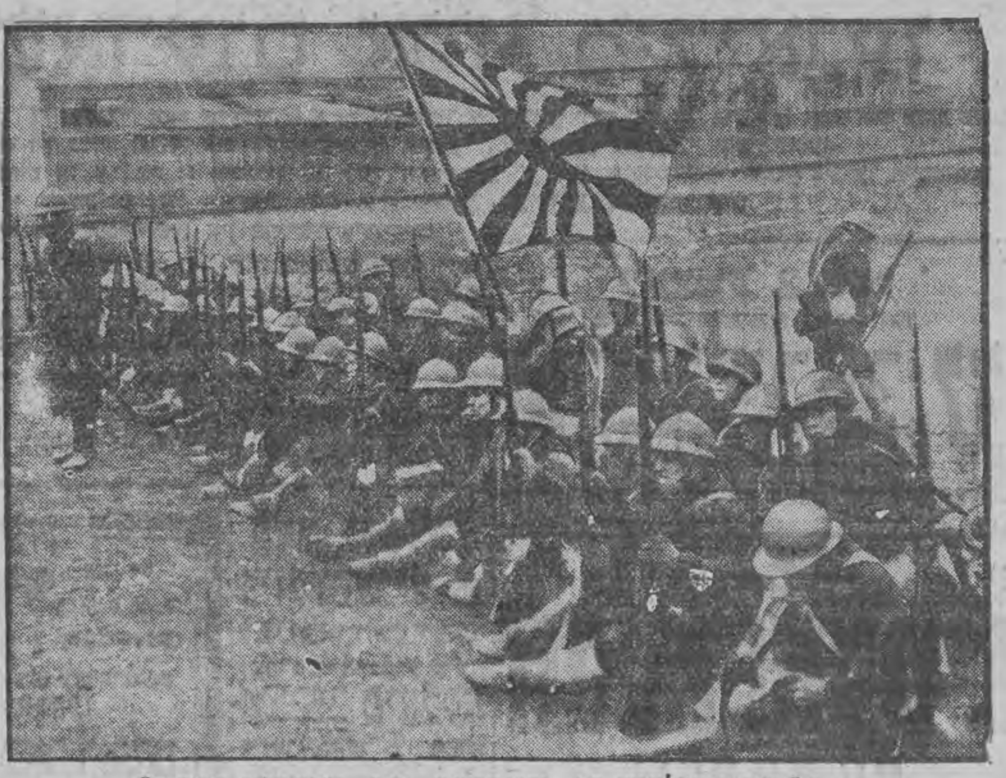

מיליטער-אפטיילונגען פון דער ארמעע, וואס געהט אויף דזשעכאל.

לאדזער נייעס

פערענדיגט דער שטרייק אין די האנד-דרוקערייען

(2) נעכטען האט זיך פערענדיגט דער שטרייק אין די האנד-דרוקערייען, און 5 פון זיי האבען שוין נעכטען געארבייט נארמאל.
לסוף איז אויך אונטערגעשריבען געווארען דער אפמאך אין דער זעקסטער האנד-דרוקעריי פון דער פירמע „לעש און לאטושקעוויטש“, וועלכע וועט היינט אנהויבען צו ארבייטען.

געביסען פון א משוגענעם הונט

דעם 20 ד.ח. צווישען 11 און 12 א זייגער זענען עטליכע פערזאן אויף לאגעווניצקא-גאס צוביסען געווארען דורך א הונט.
אזוי ווי עס איז פעסטגעשטעלט געווארען. אז דער הונט איז געווען א משוגענער, טיילט דער מאגיסטראט מיט, אז די אלע געביסענע דארפען זיך מעלדען אין די געהעריגע סאניטער-פונקטען צו אנ'אונטערזוכונג און צו מאכען די נעהעריגע איינאימפונגען.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 28 פעברואר 1933

11,40 פרעסע - איבערזיכט. 11,50 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט פאר לופט-פליהעריי. 11,58 צייט-סיגנאל. 12 05 טאג-פראגראם. 12,10 גראמאפאן. 1,20 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 3,10 עקספארט-קאמוניקאט. 3.15 ווירטשאפטליכער קאמוניקאט. 3.25 פארלעזונגען. 3,50 גראמאפאן. 4,25 פארלעזונג פאר לעהרער. 4,40 רעפעראט. 5,00 קאנצערט. 6,00 פארלעזונג. 6.25 לייכטע מוזיק. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאמוניקאט פון דער לאדזשער האנדעלס - קאמער. 7,30 פעליעטאן. 7,45 ראדיא - פרעסע. 8.00 קאנצערט, ספארט, ראדיאפרעסע, 10,00 ליטעראַרישע פערטעל-שעה. 10.15 מוזיק. 10,55 מעטעאראלאגישער און פאליציי-קאמוניקאטען. 11,00 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

7,30 – פראנקפורט — אפערעטקע. 8–בוקארעשט – סימפאנישער קאנצערט. 8.30 – מיילאנד-אפערעטקע. 8,35 – בערן – אפערע. 8,45 – רוים-דראמע.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — —	75.50
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	44.56
4 „ דאלארובקא —	58.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	58.13
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	44.00
8 „ „ לאדזער	41.00
ענגלישע פונט — — —	30.43
דאלאר — — — —	8.91
גאלד-דאלאר — — —	9.03
גאלד-רובעל — — — —	4.77

האַרטנעקיגע פערשטאפונג

פון דארם-קאנאל, מאגען-פערשטימונגען, אלגעמיינע קראנקהייטס-געפיהל ווערען בעזייטיגט זעהר אפט דורכן נעמען פון נאטירליכען בימער-וואסער

Franciszka Józefa

גענומען פריהמארגענס און אוונט צו א קליין גלאז. עספפעהלט פון דאקטוירים.

מעלדונג

פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז.
היינט דינסטאג, דעם 28 פעברואר, 8,30 אוונט אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שרודמיעסקא 29, פארלעזונג (אין דער פוילישער שפראך) פון מאג. אהרן בראווערמאן אויף די טעמע: „די ווירטשאפטליך-רעכטליכע סטרוקטור פון ארץ-ישראל“.
1030

היינט — פייערליכע פרעמיערע!
פרעכטיגע פילם-מייסטערווערק
„ליב מיך היינט“
אין די הויפט-ראלען: JEANETTE MAC DONALD i MAURICE CHEVALIER אין די הויפט-ראלען.
אנהויב 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג – 1 בייטאג. פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער. הנחה-בילעטען זענען גילטיג אהן בעגרעניצונגען.

באיקאט פון ענגלישע סחורות אין א"י

פראקלאמירט אראבישע קאנפערענץ

הויך-קאמיסאר קאלט אויפגענומען אראבישע דעלעגאציע מיט יודענפיינדליכע רעזאלוציעס

ירושלים, 27 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

די אראבישע עקזעקוטיווע האט גערופען א קאנפערענץ, צו וועלכער ס'זענען געקומען 60 דעלעגאטען פון גאנץ ארץ-ישראל.

די קאנפערענץ איז צוזאמענגערופען געווארען מיט'ן צוועק צו בעקעמפען די יודישע בעשפרייטונגען אין ארץ-ישראל. ס'זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס אפצושטעלען די יודישע עמיגראציע, פערווערען יודען קויפען ערד און אנד.

א דעלעגאציע איז דאן מיט די אנגענומענע רעזאלוציעס אוועק צום הויך-קאמיסאר. די דעלעגאציע איז פון הויך-קאמיסאר זעהר קאלט אויפגענומען געווארען.

דערוויסענדיג זיך פון דער קאלטער אויפנאהמע, האט די קאנפערענץ אנגענומען א שטורמישען כאראקטער. א טייל רעדנער האבען פארגעלעגט צו פראקלאמירען אנ'אלגעמיינעם פ"אטעסט-שטרייק אויפ'ן 5 מערץ.

ס'איז אנגענומען געווארען א בעשלוס, אויסצורופען א באיקאט אויף ענגלישע סחורות.

אויפ'ן 26-טען מערץ ווערט גערופען א צווייטע גרויסע אראבישע קאנפערענץ וועגען דעם פראגראם פון דער באיקאט-אקציע.

גערפאהר פון ערד-שפעקולאציע אין א"י

א פריוואטער ערד-קויפער קאנקורירט מיט'ן קרן-קימת

ירושלים, א שטארקען אויפרעגונג האט ארויסגערופען אין גאנצען ישוב דער פאל מיט דעם קאנאדיש-יודישען אדוואקאט פיליפ יאזעף, וועלכער האט ווי מען טיילט מיט, צוליב איגענע נוצען געשטערט דעם יודישען נאציאנאל-פאנד צו ערווערבען א גרויסען שטח פון אראבישע ערד, מכח וועל כען דער יודישער נאציאנאל-פאנד האט שוין פאר האנדעלט דרייא איינציגע יאהר.

ה' יאזעף טענהט דאס ער האט געקויפט דעם דאזיגען ערד-שטח לויטן אויפטראג פון א געזעלשאפט וואס בעשטעהט פון אמעריקאנער און ענגלי-שע יודען.

דער יודישער נאציאנאל-פאנד האט פערעפענט ליכט אנ'אפיציעלע וואָרנונג צו די יודען אין ארץ ישראל או קיין אויסלאנד נישט צו פיהרען קיין שום פערהאנדלונגען מיט ה' יאזעף בנוגע וועלכע עס איז ערד-איינקויפען אהן דער פריהעריגער פער שטענדיגונג מיט'ן קרן קימת, די העברעאישע פרע סע ווידמעט לייט-ארטיקלען דעם דאזיגען ענין אויי ווייעבדיג אז דער פאל מיט ה' יאזעף איז איינער פון די בולטע בעווייזען פון דער שטייגענדער געפאהר מצד ערד-שפעקולאנטען אין ארץ-ישראל.

א פארשלאג אפצוהאלטען דעם 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס אין טשיקאגא

אויף א גרויסער ציוניסטישער פערזאמלונג, וואס איז דא פארגעקומען, איז דער פארזיצער פון דער טשיקאגער ציוניסטישער ארגאניזאציע ה' יעקב בראודע ארויס מיט א פארשלאג, אז דער 18-טער ציוניסטישער קאנגרעס זאל אפגעהאלטען ווערען אין טשיקאגא.

דער פארשלאג איז ענטוזיאסטיש אויפגענומען געווארען דורך די אָרטיגע ציוניסטישע פיהרער.

זעלבסטמארד-עפידעמיע צווישען די דייטשע יודען

בערלין, (יט"א). איינער פון די פיהרענדע רבנים אין דייטשלאנד הרב דר. מאקס עשעלבאכער האט פערעפענטליכט א ווענדונג אין דער פרעסע, אין וועלכער ער אלארמירט וועגען דער געפאהר פון זעלבסטמארד-עפידעמיע, וואס פערשפרייט זיך צווישען די דייטשע יודען. פיל יודען, שרייבט הרב עשעלבאכער, פאלען אריין אין יאוש און פער-צווייפ לונג און נעהמען זיך דאס לעבען אפטמאל נישט צוליב נויט, נאר צוליב די אונערטרעגליכע בעליידי גונגען און פערפאלגונגען מצד די יודען-העצער.

ביאליסטאקער יונגעל דריקט אויס מיטגעפיל דעם מלוכה-פרעזידענט

און בעקומט דערפאר א סערטיפיקאט צו פאהרען קיין א"י

ביאליסטאק.

באמת אנ'איינפאל פון א קלוג יונגעל:

זיין נאמען איז יעקב אפעלבוים (נלוכצ 13), אלט איז ער 16 יאהר, א מיטגליד פון „הנוער הציוני“ האט ער זיך מיישב געווען, בעת ס'איז געשטארבען די פרוי פון מלוכה-פרעזידענט ה' מאשטשיצקי און אוועקגעשיקט דעם ה' פרעזידענט א מיטגעפיהל-טעלעגראמע.

דערביי האט ער נישט געזשאלעוועט נאך א פאר ווערטער און געבעטען – אפשר קען איהם דער פרעזידענט העלפען צו בעקומען א סערטיפיקאט, אויף צו פאהרען קיין ארץ-ישראל.

קורץ: נעכטען האט אפעלבוים בעקומען פון פאלעסטינא-אמט א פראגע-בויגען, וועלכען מען שרייבט איהם, ער זאל אויספילען, ווען ער בעקומען א סערטיפיקאט.

שחיטה-פערבאט אין א ארגענטינער שטאט

בוענאס איירעס. (יט"א). לויט'ן בעשלוס פון שטאט-ראט איז פערבאטען געווארען די שחיטה אין דער שטאט בערנארסקאני, דאס איז דער ערשטער פאל אין דער געשיכטע פון ארגענטינע און דער בעשלוס פון שטאט-ראט אין בערנארסקאני האט ארויסגערופען גרויס עמפערונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין גאנץ ארגענטינע.

די היגע „יודישע צייטונג“ פערעפענטליכט א לייט-ארטיקעל וואס פאדערט אויף די יודען צו א שארפער פראטעסט-אקציע און צו איבערצייגען דעם שחיטה-פערבאט ביי די העכערע מאכט ארגאנען.

דער לובאוויטשער רבי זאל מתפלל זיין פאר'ן געזונד פון פערוואונדעטען בירגערמייסטער פון טשיקאגא

דעפעשע פון בירגערמייסטער טשערמאק'ס טאכטער צום לובאוויטשער רבי שניאורזאן קיין ריגע

ריגע, 27 (טעלעגראפיש)

די טאכטער פון דעם בירגערמייסטער פון טשיקאגא, טשערמאק, וועלכער איז [illegible]ווער פערוואונדעט געווארען בעת'ן אנפאל אויפ'ן פרעזידענט רוזוועלט, האט צוגעשיקט א טעלעגראמע צום לובאוויטשער רבי שניאורזאן קיין ריגע, אין וועלכער די טאכטער בעט, אז דער רבי זאל מתפלל זיין פאר איהר פאטער.

אין דער טעלעגראמע זאגט טשערמאק'ס טאכטער, אז איהר פאטער האט פון אייביג אן זעהר ליב געהאט יודען, און שטענדיג זיך צו זיי גוט בעצויגען.

אין דעם מאמענט ווען איהר פאטער דראהט דער טויט, ווענדעט זי זיך צום לובאוויטשער רבי'ן, ער זאל מתפלל זיין, אז גאט זאל איהם דערהאלטען ביים לעבען.

אזוי ווי דער לובאוויטשער רבי, געפינט זיך גראד אין בערלין, האט מען איהם פון ריגע טעלעפאניש מיטגעטיילט וועגען דער בקשה פון דעם בירגערמייסטער טשערמאק'ס טאכטער אין אמעריקא.

צושטאנד פון טשיקאגער בירגערמייסטער ווייטער געפערליך

מיאמי, 27 (ספ. טעל.)

אין געזונד-צושטאנד פון בירגערמייסטער טשערמאק איז איינגעטרעטען א בעסערונג. מען האט אבער מורא פאר א לונגען-קאמפליקאציע.

א יודישער פילם-סצענאר פון בעל-שם-טוב'ס תקופה

טשערנאוויץ (י. ט. א.) שמעון קיצים-תאומים פון טשערנאוויץ, א נאהענטער קרוב פון דעם זאלישטשיקער רב, זאב תאומים, האט פערפאסט א פילם-סצענאר, וועלכער בעהאנדעלט די תקופה פון רבי ישראל בעל-שם-טוב און די רדיפות אויף יודען אין די יאהרען 1740 ביז'ן סוף פון 18-טען יאהרהונדערט.

א פילם לויט דעם סצענאר זאל געשאפט ווערען דורך איינער פון די גרעסטע אמעריקאנע פילם-געזעלשאפטען.

יודישער יונגערמאן ערמארדעט אין מיטען נאכט אין בערלין

בערלין, 27 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

פערגאנגענע נאכט איז אויף דער ראלמאן-גאס דערמארדעט געווארען דער 26-יעהריגער יודישער יונגערמאן גינטער פאלקענשטיין, א זוהן פון א דענטיסט. דער ערמארדעטער האט נישט געהערט צו קיין שום פאליטישער פארטיי.

מארגען — ציהונג פון דער „דאלארובקע“

וו א ר ש ע, 27 (טעלעפאניש)

מארגען, מיטוואך קומט פאר די ציהונג פון דער „דאלארובקע“.

ערב א רעגירונגס-קריזיס אין פראנקרייך

פאריז, 27 (ספ. טעל.)

ווי מען אינפארמירט איז צו דערווארטען, די טעג, די דימיסיע פון דעלאדיע'ס קאבינעט. אזוי, אז מען שטעהט ערב א רעגירונגס-קריזיס אין פראנקרייך.

טעאטער „סקאלא“

איילט צו זעהן די לעצטע גאסטשפילען פון דעם וועלט-בעריהמטען קינסטלער

ד"ר פאול באראטאוו

צוזאמען מיט'ן ערשטקלאסיגען אנסאמבל.

היינט, דינסטאג, 9 אוונט

פרייזען פון 70 גראשן ביז 3 זל.

גערהארד הויפטמאנ'ס

העגשעל פורמאן

מארגן, מיטוואך ווערט נישט געשפילט

דאנערשטאג, 9 אוונט

פרייזען פון 60 גראשן ביז 2.20 זל.

צום לעצטען מאל

דער פאטער

פריטאג, דעם 3. מערץ, 9 אוונט

לעצטע פרעמיערע!

דער קעניג

פון סעמיאן יושקיעוויטש.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער

פיטשעס

פאר [illegible]

104

טעל.: 241-24

נאלעווקעס

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג!

דער אמבולאטאריום

ביים פאראיין „לינת המשמורים“

זשעלאזנא 26, טעל. 242-55

אפען טעגליך פון 10 ביז 5 נאכמיטאג און דרינגענדע פאלען ביז 8 א זייגער אוונט

ערטיילט מעדיצינישע הילף אומזיסט.

שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט ווזיטען אהיים.

נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאהלונג.

885 די פערוואלטונג.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוועגד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפע-ראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

"נייער פאלקסבלאט"

לאדז,
28 פעברואר 1933

די אפערע מיט דעם געוועהר-שמוגעל

די קליינע און אָרימע עסטרייכישע מלוכה האָט עס אין די לעצטע וואָכן געהאַט אַביסעל אַ קלאָפּאָט. אנהויב יאַנואַר איז דער אָרגאַן פון די עסטרייכישע סאָציאַליסטן די „אַרבייטער-צייטונג" אַרויסגעטראָטן מיט אַ סענסאַציאָנעלער רעוועלאַציע, אַז פון איטאַליען איז געשיקט געוואָרען קיין אונגאַרן און קיין כאָרוואַטיע אַ גרויסער טראַנספּאָרט פון עטליכע צעהנדליג וואַגאָן מיט פערשידענערליי געוועהר און אַמוניציע און אַז דאָס געוועהר איז געשיקט געוואָרען דורך דער פערמיטלונג פון דער עסטרייכישער געוועהר-פאַבריק אין הירטענבערג. די ידיעה האָט אַרויסגערופען אַ פערשטענדליכע בעאונרוהיגונג אין די לענדער פון דער קליינער אַנטאַנט (רומעניען, יוגאָסלאַוויען און טשעכאָסלאָוואַקיען) געגען וועלכע דאָס געוועהר קאָן סוף-כל-סוף אָנגעווענדעט ווערען. אויך אין פראַנקרייך, וועלכע געפינט זיך אין אַ פערמאַנענטען קאָנפליקט מיט איטאַליען און וועלכע איז דאָך דער אַפּוטראָפּס פון דער קליינער אַנטאַנט.

די עסטרייכישע רעגירונג האָט לכתחילה געפּרובט דעם גאַנצען ענין באַגאַטעליזירען. די רעגירונג האָט ערקלערט, אַז עס האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען קיין שום קאָנטראַבאַנדע, אַז דאָס געוועהר איז עסטרייך-אונגאַריש אייגענטום, וואָס איז פערנומען געוואָרען דורך איטאַליען אין דער צייט פון קריג און אַז איצט האָט איטאַליען דאָס געוועהר געשיקט קיין הירטענבערג אויף רעפּעראַציע, ווייל דאָ געפינען זיך די געהעריגע מכשירים, וואָס זענען דערצו נויטיג. די „אַרבייטער-צייטונג" האָט זיך אָבער נישט געלאָזט פערטומלען און האָט ווייטער געשריבען, אַז דאָ גערט וועגען גאַנץ צוויי געוועהר, וואָס נויטיגט זיך נישט אין קיין שום רעפּעראַציע, אַז דאָס געוועהר דאַרף ווייטער אָפּגעשיקט ווערען אויפ'ן אַדרעס פון אונגאַרן, און אַז בראש פון די פאַבריקען אין הירטענבערג שטעהט דער פיהרער פון דער עסטרייכישער היימווערע, וועלכע העלפט מיט אונגאַרן זיך צו בעוואָפענען.

די רעוואָלאַציעס פון דער סאָציאַליסטישער צייטונג האָבען געבראַכט דערצו, אַז אינמיטען פעברואַר האָבען ענגלאַנד און פראַנקרייך געשיקט אַ נאָטע צו עסטרייך מיט דער פאָדערונג, אַז דאָס געוועהר און די אַמוניציע, וואָס געפינען זיך אין עסטרייך און געהערען צו איטאַליען, זאָלען אָדער אָפּגעשיקט ווערען צוריק אָדער זאָלען פערניכטעט ווערען. פראַנקרייך און ענגלאַנד האָבען דערביי געפאָדערט, אַז עס זאָל אונטער אַ שבועה בעשטעטיגט ווערען, אַז דער אולטימאַטום איז ערפילט געוואָרען....

די עסטרייכישע רעגירונג האָט אין אָנהויב פערהוילען פאַר דער עפענטליכקייט, אַז זי האָט דערהאַלטען אַזאַ אולטימאַטום. די מעשה איז אַרויס אויף דער ליכטיגער שיין, אַ דאַנק דעם פאַשיסטישען אָרגאַן „דזשיאָרנאַלע ד'איטאַליא", וועלכער האָט, פערשטעהט זיך מיט'ן וויסען פון דער פאַשיסטישער רעגירונג, דערצעהלט די געשיכטע מיט'ן אולטימאַטום און אַפילו אין אַ שאַרפער פאָרם, כדי צו פערשפיצען די בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך מיט עסטרייך און כדי צו צווינגען עסטרייך אָנצונעהמען אַ נעגאַטיווע שטעלונג צום אולטימאַטום.

דאָס פאַשיסטישע בלאַט האָט געמאַכט אַזאַ טריק. די ענגלישע רעגירונג האָט געהאַט געפאָדערט, עס זאָל אונטער אַ שבועה בעשטעטיגט ווערען, אַז דער אולטימאַטום איז אויסגעפיהרט געוואָרען. דאָס איז אַ פאָרם, וואָס איז אין ענגלאַנד אָנגענומען, דהיינו, די פירמע, וועגען וועלכער עס האָט זיך דאָ געהאַנדעלט האָט געדאַרפט אָפּגעבען פאַרן באַטאַריום אַן ערקלערונג, אַז דאָס געוועהר איז אָדער אָפּגעשיקט אָדער פערניכטעט געוואָרען. אַזאַ ערקלערונג ווערט בעטראַכט אַלס שבועה. „דזשיאָרנאַלע ד'איטאַליא" האָט אָבער געשריבען, אַז אין אולטימאַטום איז געפאָדערט געוואָרען אַ שבועה, נישט פון דער פאַבריקס-אַדמיניסטראַציע אין הירטענבערג, נאָר פון דער עסטרייכישער רעגירונג.

עס איז פערשטענדליך, אַז אַזאַ זאַך האָט אַרויסגערופען אין עסטרייך אַ גרויסע אויפרעגונג און די עסטרייכישע רעגירונג פון קאַנצלער דאָלפוס האָט בעשלאָסען דעם אולטימאַטום אָפּצוּוואַרפען, כדי דאָס נישט צו דערלאָזען, האָט ענגלאַנד פערפיהרט אונטערהאַנדלונגען, וואָס האָבען געבראַכט דעם רעזולטאַט, אַז איטאַליען האָט צוגעזאָגט צוריקצונעהמען די אַמוניציע, וואָס געפינט זיך אין הירטענבערג. עסטרייך פון איהר זייט האָט געדאַרפט צואיילען דאָס צוריקשיקען פון דער אַמוניציע און צושטעלען דערנאָך די געהעריגע צאָל-דאָקומענטען. עסטרייך איז אויף דעם קאָמפּראָמיס איינגעגאַנגען און אַזוי אַרום איז דער קאָנפליקט ערלעדיגט געוואָרען.

דער פּאָליטישער רעזולטאַט פון דער געשיכטע מיט'ן געוועהר אין הירטענבערג איז געווען דער וואָס עס איז צוגעאיילט געוואָרען די בילדונג פון בונד צווישען די מלוכות פון דער קליינער אַנטאַנט, וועלכע האָבען, ווי מיר האָבען שוין געשריבען, געשאַפען אַ גאַנץ ענגע אָרגאַניזאַציע מיט אַ געמיינזאַמער אָנפיהרונג פאַר די פראַגען פון זייער אויסערליכער און ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק.

די געשיכטע האָט אויך בעוויזען די שווערע לאַגע, אין וועלכער עס געפינט זיך עסטרייך אַלס טראַנזיט-לאַנד, עס געהען פערשידענע טראַנספּאָרטען, אויך מיט געוועהר, פון איין לאַנד צום אַנדערען. עסטרייך מוז לויט איהר לאַגע זיין ניי־טראַל, אָבער די בעציהונגען צווישען די לענדער, וואָס רינגלען עסטרייך אַרום, פערפלאָנטערען איהרע אין פּאַסירונגען, וואָס שטעלען דאָס קליינע לאַנד אין אַ שווערע לאַגע.

דזשעכאל - די אלטע און קולטורריכע כינעזישע פראווינץ

וועלכע יאפאן וויל אקופירען, כדי צו הערשען איבער כינע

די רויבעריש-פערכאַפּעריש האַנדלונגען פון יאַפּאַן אין כינע האָבען אַרויסגעבראַכט פון געדולד די פעלקער-ליגע: איינשטימיג האָט די ליגע פעראורטיילט די טעטיגקייט פון יאַפּאַן, הגם מ'האָט געוואוסט, אַז די פעראורטיילונג קאָן האָבען אַזאַ ווייטגעהענדיגען פאָלג, ווי יאַפּאַנס אַרויסטריט פון פעלקער-בונד. אַנדערש האַנדלען וואָלט געהייסען בערעכטיגען אָפענע רויבעריי, ווייל נאָך דעם פערכאַפּען פון מאַנדזשוריען און בילדען דאָרט אַ כלומרשטע אומאָפּהענגיגע רעפּובליק, וועלכע איז אין דער ווירקליכקייט נישט מעהר ווי אַ פּראָווינץ פון יאַפּאַן, האָט זיך יאַפּאַן גענומען צו כינעזישע געביטען, וואָס בנוגע זיי איז שוין נישטאָ קיין שום צווייפעל, אַז דאָס איז כינע און דאָך האָט יאַפּאַן אין איהר פּלאַן די געביטען צו אָקופּירען. עס געהט וועגען דער פּראָווינץ דזשעכאָל, וואו יאַפּאַן האָט אונטערגענומען איהר אָפענזיווע מיטן ציל די פּראָווינץ צו פערנעהמען, בעקומען דערינאַך אַ פולשטענדיגע אָפענעם וועג קיין צפון-כינע און האַלטען אין שאַך און אין סאַל פון נויט צו פערנעהמען אויך די הויפּט-שטאָט פון כינע, פּעקין.

דזשעכאָל, די פּראָווינץ, וואו עס שפּילען זיך איצט אָפּ די בלוטיגע קאַמפען צווישען יאַפּאַן און כינע, געהערט צו די אַלטע און קולטורעלסטע געביטען פון כינע. די פּראָווינץ איז כמעט די העלפט אַזוי גרויס ווי פּוילען און ציילט אַ בעפעלקערונג פון קנאַפּע 5 מיליאָן מענשען. יאַפּאַן פאָדערט, אַז כינע זאָל די פּראָווינץ אָפּריימען, אַרויספיהרען פון דאָרט דאָס מיליטער און לאָזען די פּראָווינץ אין די הענט פון מאַנדזשוריען, דאָס הייסט אין די הענט פון יאַפּאַן. יאַפּאַן האָט געפונען דערביי אַן אויסריד, אַז דזשעכאָל געהערט צו דער ניי-געבאַקענער רעפּובליק מאַנדזשוקאָ (מאַנדזשוריען). די דאָזיגע טענה שטיצט יאַפּאַן אויף די פאָלגענדע גרונדען: כינע אַליין האָט מיט עטליכע יאָהר צוריק ביים רעאָרגאַניזירען די אַדמיניסטראַציע צוגערעכענט דזשעכאָל צו מאַנדזשוריען. דער כינעזישער גענעראַל סאַנג-יו-לינג, וועלכער האָט איצט די מאַכט אין דזשעכאָל, האָט געהאַט ערקלערט, אַז ער איז אין שטרייט צווישען יאַפּאַן און כינע נייטראַל. ענדליך דער פאַקט, וואָס אין דזשעכאָל איז געגרינדעט געוואָרען אַ פריוויליגע אַרמעע, וועלכע בעדראָהט כלומרשט מאַנדזשוקאָ. עס איז לייכט צו זעהן, ווי אונבעגרינדעט עס זענען די טענות און ווי ווילקירליך עס איז די האַנדלונג פון יאַפּאַן ווען זי וויל אויף דעם סמך אָקופּירען דזשעכאָל.

אַ פאַקט איז, אַז די כינעזער זענען אַריינגעדרונגען אין מאַנדזשוריען דורך דער פּראָווינץ דזשעכאָל, דאָס איז געשעהן עטליכע יאָהרהונדערט פאַר דער איצטיגער צייט-רעכענונג. דעמאָלט איז אויף דער גרעניץ פון דזשעכאָל אויסגעבויט געוואָרען די ערשטע שוץ-מויער, וועלכע איז מיט דער צייט געוואָרען דער אָנהויב פון דער גרויסער כינעזישער מויער. דאָ איז געוואָרען דער צענטער פון דער כינעזישער ציוויליזאַציע, וועלכע האָט זיך פון דאַנען פערשפּרייט איבער די אַרומיגע אַזיאַטישע לענדער. פון דער אַלטער כינעזישער ציוויליזאַציע אין דזשעכאָל זענען געבליבען זעהר פיל דענקמעלער פון אייגענאַרטיגע און פּראַכטפולע אַרכיטעקטור-ווערק; דאָ איז אויך געווען הויך ענטוויקעלט די לאַנדווירטשאַפטליכע קולטור. דזשעכאָל איז געוואָרען דער שליסעל צו צפון- און צענטראַל-כינע. ווער עס וואָלט פערנומען דזשעכאָל, דער וואָלט מעהר נישט געהאַט קיין נאַטירליכע שטערונגען אַריינצודרינגען ווייטער אין כינעזישען געביט און וואָלט געהערשט איבער ריזיגע טיילען פון גאַנץ כינע.

אין דער געשיכטע פון דזשעכאָל איז געווען אַ גרויסער פּעריאָד פון עטליכע הונדערט יאָהר, ווען דאָס לאַנד איז געווען פערנומען פון די מאָנגאָלען, אָבער פון מיטען זיבעצעהנטען יאָהרהונדערט ווענען סיי מאַנדזשוריען, סיי דזשעכאָל געוואָרען טיילען פון כינע, ערשט פון דעם קריג אין יאָהר 1894 און פון דער מלחמה צווישען רוסלאַנד און יאַפּאַן האָט זיך אָנגעהויבען אין דזשעכאָל דער איינפלוס פון יאַפּאַן.

ווי געזאָגט, בעדייט דאָס פערנעהמען פון דזשעכאָל דאָסזעלבע, וואָס די פאַקטישע הערשאַפט איבער אַ גרויסען טייל פון כינע. צו אַזאַ מצב, צו אַזאַ פערשטאַרקונג פון יאַפּאַן אויפ'ן חשבון פון כינע קאָנען נישט דערלאָזען די אייראָפּעאישע מלוכות און אַמעריקע, ווייל די דאָזיגע פערשטאַרקונג פון יאַפּאַן און פון איהר איינפלוס שטעלט אין סכנה זייערע לעבענס-אינטערעסען אין אַזיען. עס קאָן דאָ פערווירקליכט ווערען דער גרויסער יאַפּאַנישער פּלאַן, וועלכער זעהט פאָראויס דאָס פערכאַפּען צפון-כינע און די בעהערשונג פון גאַנצען ווייטען מזרח אַזוי, אַז די אייראָפּעאישע לענדער זאָלען דאָ נישט האָבען קיין שום השפעה.

די, וואס קאנען נישט ווארטען קיין 4 יאהר

היטלעריסטישער בלאף און טרויעריגער ווירקליכקייט

דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון אַן אויסלענדישער צייטונג שרייבט צ. א. וועגען דער שטימונג אין דייטשלאַנד אין צוזאַמענהאַנג מיט דער וואַהל-אַגיטאַציע און הבטחות פון די היטלעריי:

כדי צו דערפרייען דאָס פּובליקום, מעלדען אַלע טאָג די בלעטער פון דער רעגירענדער פּאַרטיי וועגען בעזייטיגען פון זייערע שטעלעס, „מאַרקסיסטען" און יודען. דאָס זענען נאַטירליך גרויסע ערפאָלגען פאַר דער היטלער-רעגירונג: אייגענע מענשען בעקומען וואַרימע פּאָסטענס, די „עקעלהאַפטיגע מאַרקסיסטען" פליהען אַרויס פון שטעלעס. צי וועט אָבער דערפון ווערען בעסער די אַרבייטסלאָזע, די האַלב-הונגעריגע סטודענטען און רואינירטע האַנדווערקער, די קליינע סוחרים און פּויערים — דאָס איז נישט בעוואוסט. אַם די לעצטע איז מען אַלע טאָג דערוויילע מכבד בלויז מיט טרומייטען, מיט פּאַטריאָטישע רעדעס און מיט האָפענונגען אויף היטלער'ס פיר-יאָהר-פּלאַן; אין פערלויף פון פיר יאָהר וועט היטלער אויסראָטען די בייזוויליגע מאַרקסיסטען און וועט אַלע דייטשען געבען אַרבייט. נאַטיר'ך איז אַ פיר-יאָהר-פּלאַן זעהר אַ גוטע זאַך, אָבער וואָס זאָל מען טון ווען היינט שוין ווילט זיך עסען?

ביים אַריינגאַנג צו דער אויטאָמאָביל-אויסשטעלונג שטעהען הונדערטער אַרבייטסלאָזע שאָפערען און לעגען פאַר זייער אַרבייט פאַר יעטוועדען פרייז. זיי קאָנען נישט וואַרטען קיין פיר יאָהר. אין דער בעקעריי, וואו איך קויף ברויט, איז פאַראַן אַזאַ אויפשריפט: „אין משך פון 24 שעה פּראָדוצירט איין בערלינער בעקעריי 750000 זעמעל און 40000 לאַבעלעך ברויט. דערביי זענען בעשעפטיגט זעהר ווייניג אַרבייטער. די גאַנצע אַרבייט ווערט געטון דורך מאַשינען". יאָ, די אַרבייט ווערט געמאַכט דורך מאַשינען, און אַלע אַנדערע אַרבייטער האָבען נישט קיין אַרבייט און נישט קיין ברויט.

נעכטען אין אָוונד בין איך געפאָהרען מיט דער אונטערגרונד-באַהן. געבען מיר איז געזעסען אַ יונגערמאַן, דעם הויז אַראָפּגערוקט אויף די אויגען. ווען דער וואַגאָן איז צוגעפאָהרען צו דער סטאַנציע, איז ער פּלוצים אויפגעשפרונגען, האָט אויפגעפראַלט די טיר און האָט געוואָלט זיך אַרויסוואַרפען. אין דער לעצטער רגע האָט מען איהם אָפּגעהאַלטען. פאַרוואָס? האָט מען איהם געפרעגט. ער איז אַן אַרבייטסלאָזער, האָט ער געזאָגט, קוקענדיג אין דער ערד. ווייזט אויס, ער קאָן אויך נישט וואַרטען קיין פיר יאָהר...

דער אורטייל פון ווילנער געריכט

געגען די פערשפרייטער פון ווילדע אנטיסעמיטישע בלבול

אזעלכע אורטיילען קאנען מיטווירקען צו דער אפריינייגונג פון דער לופט אין פוילען

מיר האָבען עהערגעכטען געבראַכט די העכסט סענסאַציאָנעלע מאָטיוון פון ווילנער קרייז-געריכט צום אורטייל געגען רעדאַקטאָר פון „עקספּרעס ווילענסקי" פאַר פערשפרייטען אַן אויסטערלישען, ווילדען בלבול געגען יודען און דער יודישער רעליגיע. דאָס געריכט האָט מיט די שאַרפסטע ווערטער פערדאַמט די פערשפרייטער פון בלבול, אַז יודען זאָלען כלומרשט זאַמלען די ערלות פון מילה און זאָלען זיי בענוצען אַלס טאַליסמאַנען, וואָס ברענגען גליק און ערפאָלג. דאָס געריכט האָט אַנאַליזירט ווי אַזוי די מעשה איז ענטשטאַנען, אַז דאָס איז אַ פּראָדוקט פון יאָגען זיך נאָך סענסאַציע, ביי וועלכען מען שטעלט זיך נישט אָפּ פאַר קיין שום זאַך, אַפילו ווען די סענסאַציע איז בולט אויסגעזויגען פון פינגער און קאָן ברענגען דעם גרעסטען שאָדען אַ גאַנצען טייל פון דער בעפעלקערונג. דערפאַר טאַקע האָט דאָס געריכט אויסגעטראָגען אַ האַרבען אורטייל (אַכט חדשים טורמע און 5000 זלאָטעס שטראָף, דער אורטייל האָט געדאַרפט פערעפענטליכט ווערען אין אַלע יודישע און פּוילישע בלעטער פון ווילנע). דאָס געריכט האָט אויך דעם דאָזיגען אורטייל געהאַלטען פאַר צו מילד און נישט געגעבען קיין גרעסערע שטראָף בלויז דערפאַר, ווייל דער בעשולדיגטער איז אַן אַלטער מאַן פון 75 יאָהר. וועגען דעם אורטייל געגען „עקספּרעס" האָט געשריבען די ווילנער „צייט":

די אַנטי-יודישע העצע פון „עקספּרעס" איז געווען אַ שטעקען מיט צוויי עקען. אין רעזולטאַט פון זיין העצע האָט ער פערלוירען זיינע צאָהל רייכע יודישע אַבאָנענטען און אַנאָנסען-געבער.

דאָ זענען שוין די רעדאַקטאָרען פון דער „4-טער זייט" פון „עקספּרעס" אַרויס פון די כלים, מחמת אויף אַזאַ „זשיראָווסקע חוצפה" האָבען זיי זיך נישט געריכט. מען האָט אָנגעהויבען צו קריכען אויף גלייכע ווענט און פשוט אויסצוטראַכטען די ווילדעסטע מעשיות וועגען יודען. פון די געדרוקטע נאַטיצען און בבא-מעשיות איז אויסגעקומען, אַז יודען זענען אַ ווילד באַרבאַרען-פאָלק פון וועלכען מען מוז זיך אָפּגרעניצען און וועלכען מען מוז פאַר יעדען פרייז איזאָלירען.

אָבער פון די אַלע ליגנערישע מעשיות האָט דער „עקספּרעס" זיכער געשלאָגען דעם רעקאָרד מיט זיין אידיאָטישער בבא-מעשה וועגען די „ערלות". מען האָט גענומען איינעם פון די גרונט-פּרינציפּען נישט נאָר פון דער יודישער רעליגיע, נאָר אויך פון די רעליגיעס פון אַ סך מזרח-פעלקער און מען האָט פון זיי אָפּגעלאַכט אויף אַ ציניש און. מען האָט די מעשה בעשריבען אויף אַזאַ מין אופן און איהר אויסגעפוצט מיט אַזעלכע עפּיטעטען, אַז דאָס האָט געמוזט אַרויסרופען אַן עקעל און אויפרעגונג אַפילו ביי מענשען, וועלכע זענען ווייט פון אָפּהיטען אַלע רעליגיעזע דאָגמען.

אין דעם אַלעם האָט בלי ספק געשטעקט די ... ציזוויליגע האַנד, וועלכע האָט געהאַט דעם צוועק צו דיסקרעדיטירען יודען און זייער רעליגיע. עס איז אָבער פערהאַן נאָך אַ זייט פון דער מטבע דער פערשפּרייטער פון די בבא-מעשיות אַרבייט זיכער גאַנץ בעוואוסטזיניג אין הסכם מיט זיין אַנטיסעמיטישען פּראָגראַם. אָבער דאָס פאָלק, צווישען וועלכע די מעשיות ווערען פערשפּרייט, נעמט זיי אָן פאַר גוט געלד. עס האָט זיך צווישען די פרומע און פאַנאַטישע קאַטוילישע מאַסען איינגעשטעלט אַ בעגריף, אַז אויף יודען קען מען אַלץ גלויבען, און אויפ'ן באָדען פון די דאָזיגע בעגריפען ווערען שטענדיג אין אַלע מהומה-צייטען פערשפּרייט וועגען יודען פשוט אומגלויבליכע מעשיות. אויב אין מלחמה-צייטען קען מען פערשפּרייטען ידיעות, אַז יודען טראָגען אין זייערע בערד טעלעפאָן-אַפּאַראַטען פאַרן שונא, אַז זיי שלינגען אַראָפּ שטיקער גאָלד, כדי צו „פינאַנסירען" דעם געגנער און נאָך אַזעלכע אומגלויבליכע פאַנטאַזיעס — טאָ פאַרוואָס זאָל מען נישט גלויבען אין דער מעשה מיט די „ערלות", וועלכע דינען אַלס „טאַליסמאַנען" געגען פערשידענע אומגליקען און וועלכע מען קויפט פאַר אַ טייערן פרייז?

ס'איז שוין זינט אייניגע יאָהר אַזאַ אָנגענומענער מנהג ביי די פּוילישע אַנטיסעמיטען, אַז נאָך די פּוילישע בעליידיגונגען לגבי יודען בעת די „הערבסט-מאַנעווערס" אין דעם וואָוזמפּער-חודש קומען מאָראַלישע בעליידיגונגען, וועלכע זענען געווענדעט געגען דער יודישער עטיק, רעליגיע און זיטליכקייט. דעם דאָזיגען מנהג קענען מיר אָבסערווירען אויך איצט, ווען נאָך די „בזריהמטע" לעמבערגער געשעהענישען האָט זיך אין דער פּוילישער אַנטיסעמיטישער פּרעסע אָנגעהויבען סתם אַ העץ קאַמפּאַניע און אַלץ וואָס האָט נאָר די מינדעסטע שייכות צו יודען ווערט נישט געשאָנעוועט.

דער „עקספּרעס ווילענסקי", וועלכער האָט זיך אַליין אָפּגעשמיסען אויף אַ מיאוסען אופן, מחמת אין הסכם מיט דעם אורטייל דאַרף ער אָפּלייקענען די בבא-מעשה אין אַלע ווילנער פּוילישע און יודישע צייטונגען, האָט אפשר בעקומען „אַן ערציהונגס-לעקציע". פון וועלכער עס וועט זיך אַראָפּנעהמען אַ מוסר השכל אויך די איבעריגע פּוילישע אַנטיסעמיטישע פּרעסע.

ווען דאָס געריכט יועט אָפּטער אָנהויבען אָנצווענדען זיינע האַרטע „ערציהונגס-מעטאָדען" לגבי די אַנטיסעמיטישע עקשנים, וועט אפשר די לופט אין דער פּוילישער מלוכה ביסלעכווייז אָפּגעריינינגט ווערען.

יודען איז א ווילדער געגענד איז מעקסיקא

אַ יודישע קאָלאָניע, וואָס איז שוין אַלט צוויי הונדערט יאָהר. — אַלע געהען אַרום האַלב-נאַקעט און קומען זיך צונויף דאָווענען אויף אַן אָפּגעבעם פּלאַץ. — די געשיכטע פון זייער קאָלאָניע.

(פון א רייזע)

פון סידני אפּענהיים

באַכדעם ווי איך האָב פיר חדשים נאָכאַנאַנד געוואַנדערט צופוס איבער מעקסיקא, איבער הונדערטער מייל בערג און טאָלען, קאַלטע און הייסע געגענטען, בעטראַכטענדיג פערשידענאַרטיגע בילדער פון מעקסיקאַנישען לעבען און צושטאַנדען, האָב איך ענטדעקט אַ צוויי הונדערט יאָהריגע יודישע קאָלאָניע מיט'ן נאָמען בית אל, אינמיטען פון די טיפע ווילדער אין יוקאַטאַן.

איינמאָל, ווען איך האָב זיך אין אוועניד פאַר זון-אונטערגאַנג געפונען אין א זעהר פּערוואָרפענעם געגענט פון דעם האַלב-אינזעל, האָב איך זיך דערפיהלט מעהר איינזאַם ווי ווען עס איז פריהער. איך בין פערקראָכען א סך ווייטער פון א מענשליכען ישוב, ווי איך האָב געהאַלטען פאַר נויטיג כדי אַריינצודרינגען אין אָט דער ווילדערניש. איך האָב א ווײלע באַטראַכט ווי איך וועל פערברענגען מיין 18-טע נאַכט איינער אַליין אין אָט דעם פייכטען, קלעפּענדיגען גיהנום, ווען א פלוצימדיגער אימפּולס האָט מיך אַ שטויס געטון צו געהען אביסעל ווייטער אין טונקעל-ווערענדיגען וואַלד.

פלוצים האָט דער קאַפּריזנער אווענט ווינט צו מיר פערטראָגען אַ קלאַנג פון מענשליכע שטימען איך האָב געטראַכט, אַז דאָס קאָן נישט זיין פון זעהר ווייט, ווייל אַ קלאַנג קאָן נישט וואַנדערן א ווייטע שטרעקע דורך די געדיכטע צווייגען און בלעטער. איך האָב זיך שנעל אַ קערעווע געטון לינקס, און, דורכשטיפּענדיג זיך דורך די קוסטעס, האָב איך די שטימען געהערט וואָס אַמאָל שאַרפער. ווען די בוימער זענען געוואָרען שיטערער, האָב איך דערזעהן אויפ'ן גרויסען פרייען פעלד, ביים ליכט פון א סך פייערען, אַ גרויסע גרופּע פון מענער, פרויען און קינדער. די מענער: ברוין-הויטיגע, מיט בערד און אַנגעטאָן אין לויזע פלוהערען. די פרויען — אין לאַנגע פּראָסטע קליידער. ביידע, אי די מענער, אי די פרויען, פון גרעסערען וואוקס ווי די מעקסיקאַנער מאַיאַ אינדיאַנער, און די קינדער זענען געווען אינגאַנצען נאַקעט. פון טונקעלען הינטערגרונט האָט זיך אַרויסגעזעהען א הערפּעל, בעשטעהענדיג פון בודקעס.

שטעהענדיג אַזוי בעהאַלטען הינטער דעם לעצטען באַנאַנאַ בוים, האָב איך דערזעהן אַן אויסטערלישע סצענע. אויף אַ שטיינערנער פּלאַטפאָרם אין צענטער פון דער מחנה איז געשטאַנען א מאַן און האָט אַדרעסירט די פערזאַמלונג אין א שפּראַך, וואָס איז געווען נישט מאַיא-אינדיאַניש און נישט שפּאַניש. ער האָט אַפילו אַריינגעמישט אַ סך ווערטער פון אָט די צוויי לשונות, אָבער אין אַלגעמיין האָט מיר זיין שפּראַך געקלונגען אין גאַנצען פרעמד.

אַלע אַרום איהם זענען געזעסען אויף דער ערד איינגעקאָרטשעט און האָבען זיך אויפמערקזאַם צוגעהערט צו איהם. איך האָב נישט געקאָנט דענקען, אַז דאָס איז א מנהג פון די מאַיא אינדיאַנער, ווייל די מאַיאַס האָבען נישט קיין טבע אַזוי זיך צו פערזאַמלען אַרער פיהרער וועלכע עס איז צערעמאָניע אויף אַזאַ שטייגער.

אַ מין געזאַנג פון א סך שטימען מיט א מאָרנעם ריטם האָט זיך געלאָזט הערען פונ'ם גאַנצען קרייז ביז צו די לעצטע. וואָס האָבען זיך געפונען בלויז עטליכע פוס באַהענט צו מיר. דעמאָלט האָב איך ערשט איינגעזעהען, אַז דאָס זענען נישט קיין מאַיאַס, ווייל די היינטיגע מאַיאַס האָבען גאָר נישט קיין מוזיק. עס איז אַפילו אמת, אַז די מאַיאַס האָבען אין זייער אַמאָליגער ציוויליזאַציע געהאַט איינענע קונסט און אייגענע מוזיק, אָבער זייער קולטור איז אין די עטליכע הונדערטער יאָהר פון שפּאַנישער הערשאַפט צוביסלעך פערשוואונדען.

ווי אָבער קומט פאָרט אַהער די דאָזיגע אומדערקלעריליכע און זיכער נישט — היימישע צערעמאָניע?

בעמערקענדיג א ליידיג שטיקעל אָרט צווישען די צו מיר באַהענטע רייהען פון די פערזאַמעלטע, האָב איך זיך אַהין אַריינגעגנב'עט. די וואָס זענען געווען אַרום מיר, האָבען מיך נישט בעמערקט, ווייל זייערע אויגען זענען געווען געווענדעט צו דעם מאַן, וואָס איז געשטאַנען אויף דער פּלאַטפאָרם. זיין קערפּער האָט זיך געוויגט לויט דעם ריטם פון זיין געזאַנג, וואָס האָט מיר דערמאָנט אַן דעם דאַווענען אין א שוהל. דאַן הערט ער אויף זינגען און האַלט ווייטער זיין דרשה. צייטענווייז זאָגט דער עולם אַרויס אויף אַמאָל עטליכע ווערטער, ווי זיי וואָלטען געענטפערט אויף זיינער אַ פראַגע. איך האָב איצט אָנגעהויבען איינזעהען, אַז דאָס איז גיכער א רעליגיעזע פערזאַמלונג, אידער עפּעס אַנדערש. אָבער וואָס פאַר אַ רעליגיע?

דער ענטפער אויף דעם איז באַלד געקומען. איך האָב דערהערט די צוויי ווערטער „שמאַל איסראַעל". ס'איז מיר גלייך איינגעפאַלען, אַז דאָס זענען די ווערטער „שמע ישראל", וואָס זענען דאָ אַרויסגעזאָגט געוואָרען פערגרייזט, מיט ענדונגען פון דער מאַיאַ שפּראַך. די דאָזיגע ווערטער זענען אַלעמאָל איבערגע'חזר'ט געוואָרען און זיי זענען בעגלייט געוואָרען מיט אַ מין ערנסט-פייערליכען געפיהל, וואָס האָט אויסגעזעהען פרעמד אויף אָט דעם איינזאַמען פּלאַץ צווישען די דזשאַנגעלס.

ווען איך האָב זיך טיפער צוגעהערט, האָב איך אויסגעפונען, אַז די פערזאַמלונג ווערט געפיהרט אין אַ מין העבּראַיש מיט א פרעמדער אויסשפּראַך. ווען דער מיטינג האָט זיך בעדאַרפט ענדיגען, איז דער גאַנצער עולם אויפגעשטאַנען און אָנגעהויבען זינגען א תפילה, וואָס איך וואָלט אפשר נישט דערקאָנט, ווען זיי וואָלטען נישט געווען אַריינגעמישט דאָ און דאָרט א שפּאַניש וואָרט און ווידער די צוויי ווערטער „שמאַל איסראַעל", און צולעצט פערענדיגט מיט א לאַנג-צעצויגענעם „ערכא", וואָס האָט געקלונגען אַזוי פרעמד, אָבער וואָס איך האָב פונדעסטוועגע דערקענט אַלס דעם גוט-בעקאַנטען „אחד".

ווען דער עולם האָט אָנגעהויבען זיך פונאַנדערצוגעהען און איך האָב זיך דערנעהענטערט צום ליכט פון די פייערליך, האָבען מיך איניגע פון זיי דערזעהן און האָבען זיך אָפּגעשטעלט בעטראַכטען מיך — דעם פרעמדען אַריינדרינגער. זיי האָבען אויף מיר געקוקט מיט גרויסער, זעהר באַוואוסטער ביי-גערינגקייט. די מענער האָבען זיך אַרום מיר אַרומגעשטעלט אין א קרייז און מאַנכע פון זיי האָבען בערטאַפּט מיינע אָפּגעטראָטענע קליידער, בעת די פרויען זענען געשטאַנען פון ווייטענס און האָבען איינע די אַנדערע צוגעוואונקען, וואָרפענדיג אויף מיר פערוואונדערטע בליקען, גלייך ווי איך וואָלט צווישען זיי געווען אַראָפּגעפאַלען פונ'ם הימעל.

באַלד אָבער איז אַנ'אַלטער, אָבער הויכער און אויסגעשטרעקטער מאַן, מיט א געווייסטער באָרד וועלכען איך האָב גלייך דערקאָנט אַלס דעם, וואָס האָט אָנגעפיהרט מיט'ן דאַווענען, צו מיר צוגעקומען און האָט זיך צו מיר געווענדעט אויף דער מאַיאַ-שפּראַך. איך האָב איהם ערקלערט, אַז איך האָב אַהער פערבלאָנדזשעט און אַז איך האָב נישט וואו צו שלאָפען. מיין אַנפּרעגער האָט מיך באַלד געפיהרט איבער דעם פּלאַץ צו אַ גרויסער בודקע, וואָס האָט געהאַט פיכטע ליימענע ווענט מיט א זעהר נידריגען שטרויענעם דאַך. אינעווייניג איז אין א ווינקעל געשטאַנען אַ גרויסער שטיינערנער אויוון,

אין וועלכען מיין גאַסטגעבער האָט צובלאָזען אַ פייער. אַרום זענען געהאַנגען עטליכע האַמאַקס געמאַכט פון רויער קאַנאַפּליע, ווי די וואָס ווערען געניצט ביי די מאַיאַ אינדיאַנער. ער האָט מיר אָנגעוויזען אויף איינעם פון די האַמאַקס פאַר מיין נאַכטלעגער.

די בייגעריגקייט, וואָס איך האָב אַרויסגערופען אין דעם דאָרף, איז געווען צו גרויס, אַז די איינוואוינער זאָלען געהן רוהיג צו בעט. דערנאָך האָבען אַזוי פיל, וויפיל עס האָבען נאָר געקאָנט אַריין, אָנגעפיהלט די גרויסע בודקע און האָבען דעם אַלטען מאַן פערוואָרפען מיט פראַגען. זיי האָבען אין זייער שמועס בענוצט דיזעלבע שפּראַך, וואָס זיי האָבען בענוצט ביי זייער רעליגיעזען דינסט, אַזוי אַז איך האָב כמעט נישט געראַפּט קיין דאָלמעטשער צו פערשטעהן. עס איז געווען אַ צווייג פון אַזאַ מין העבּראַיש, צו וועלכען איך האָב זיך ביסלעכווייז צוגעוואוינט.

דער אַלטער, וועלכער האָט זיך געריהמט מיט דעם עכטען שפּאַנישען נאָמען כוליאַנאַ דע נעגראַ, האָט זיי מיר פאָרגעשטעלט אויך מיט זייערע שפּאַנישע נעמען. זיי האָבען מיך בעגריסט, אַרויסלייגענדיג דיער רעכטע האַנד אויף מיין ברוסט און די לינקע אויף זייער אייגען האַרץ, אַרויסזאָגענדיג דערביי מיט א מאָדנעם קלאַנג די ווערטער „שאַלאָם אַליכעם". די פרויען זענען געווען מעהר צוריקגעצויגען און זיי האָבען מיך בעגריסט בלויז מיט אַ קורצען „שאַלאָם" און זענען אוועקגעגאַנגען. איך בין ענדליך געבליבען בלויז מיט דעם אַלטען דע נעגראַ און זיין אייגענער פאַמיליע, וואָס איז בעשטאַנען פון צוויי יונגע שטאַרקע זיהן און זיין געקנייטשטער, אָבער הויכער פרוי. מען וואָלט זיי, לויט זייער אויסזעהן, געקאָנט אָננעהמען פאַר מאַיאַ-אינדיאַנער. ווען נישט זייערע בערד און זעהר פיינע בענעהמונג.

אין דער צייט, ווען זיין ווייב האָט געהאַלטען אין צוגרייטען דעם נאַכטמאָל פון ווילדע עופות, קוקורוזקוכען און קאָזע מילך, האָט מיר איהר מאַן קלאָר געמאַכט אַלץ, וואָס איז מיר ביז איצט ערשינען אַזוי סודות'דיג. אין אַ פשיקאַוועם געמיש פון אַ מין העבּראַיש, מאַיאַ-אינדיאַניש און שפּאַניש האָט ער מיר דערצעהלט די געשיכטע פון זיין קאָלאָניע, לויט ווי זי איז איבערגעגעבען געוואָרען פון איין דור צום אַנדערען.

(סוף מאָרגען).

דאנציגער לופט-פליהער ביי זייער אנקומען קיין מאגדעבורג נאכ'ן פליה ארום דייטשלאנד

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגעזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
דאָפּעלטער פּראָגראַם:
- I -
„די
ענטשיידענדע
נאַכט"
עראָטישע דראַמע פון רוסישען אָפיצירען-לעבען. אין דער הויפּט-ראָל
Suzi Wernon
- II -
„מיט בירד'ן אויפ'ן
נאָרד-פּאָל"
אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען טעגליך 4 נאָכמיטאָג
שבת און זונטאָג 12 א זייגער בייטאָג.

סאַרא זילבערשטיין

דאָראַ

(סקיצע)

בייגאַכט איז דאָראַ, — נאַטירליך — אַליין געגאַנגען אין איינעם פון די גרעסטע קינאָס אויפ'ן מאָנמאַרטר. אַנ'אויסגעצייכענטער אָרקעסטער, אַ זעהר שיינעם פילם האָט זי דאָרטען געזעהען. אָבער נישט דאָס האָט זי דערוואַרט פון פּאַריז. וואָס? האָט זי אַליין נישט געוואוסט.

ביים אַרויסגיין פונ'ם קינאָ האָט זי איבערראַשט דער רויזיגער המון, וואָס האָט זיך בעוועגט איבער די גאַסען און בולוואַרען. דער נאַכט-לעבען פון מאָנמאַרטר האָט זיך ערשט אויפגעוואַכט. אַלע קאַפעען זענען געווען איבערפולט, דזאַז - קאַפעלעס און רוסישע גאַרמאָשקעס האָבען געשפּילט די לעצטע שלאַגערס, און דאָס פּובליקום, וואָס האָט נישט געהאַט קיין פלאַץ אָדער געלט, איז געשטאַנען געדולדיג פאַר די טעראַסע און אויסגעהערט די מוזיק. אַלע פאַרייזער שנעל - קאַפּעס, וואו מ'קען כאַפּען אַ ביס שטייענדיגערהייט, זענען געווען בעלאַגערט, אַלס האָט געלעבט און געיובלט. פּאַריז האָט זיך בעוועגט מיט איהר אייגענאַרטיגען ריטם... און זי, דאָראַ, האָט זיך געפיהלט נאָך אַלץ אַזוי פרעמד. מיט דעם לעצטען אונטערערדישען באַהן איז זי אַהיים געפאָהרען, צו זיך, אין איהר קליינעם צימערל.

דעם אַנדערען טאָג איז זי אוועק אויפ'ן בעריהמטען מאָנפּאַרנאַס, אין קינסטלער-קוואַרטאַל פון פּאַריז.

וויהער דער זעלבער ים פון מענשען וועלכע לאַכען, שמועסען צווישען זיך, און זי איז אוועק אַליין.

אַריינגעגאַנגען און זיך אַוועקזעצען אַליין אין אַ קאַפע האָט זי פאָרט עפּעס נישט געוואַגט, און זי האָט זיך געראַטעוועט אין אַ טעאַטער.

אין די ווייטערדיגע טעג האָט זי פלייסיג אָנגעהויבען צו בעזוכען אַלע מוזייען און אַנדערע זעהענסווירדיגקייטען, אַליין, תמיד אַליין. זי פלעגט א סך מאָל, שטייענדיג ביי אַ בילד, רעדען מיט זיך אַליין, בכדי אויסצודריקען איהר בעגייסטערונג פון אַ מייסטער-ווערק פון ראַפאַעל אָדער רעמבראַנדט.

עס זענען אַריבער אַ פּאָר וואָכען, און זי האָט נאָך אַלץ קיין בעקאַנטע נישט געהאַט, און אַ חוץ דער אַלטער האָטעל-אייגענטימערין, ביי וועלכע זי פלעגט 2 מאָל אין טאָג פרעגען אויף בריף, און דעם פּאָליציסט, וועלכער פלעגט איהר זייער ליבענסווירדיג אָנווייזען די גאַסען, אויף וועלכע זי האָט זיך ביי איהם געפרעגט, האָט זי נישט געהאַט מיט וועמען א וואָרט אויסצורעדען.

אַהיים און צו בעקאַנטע האָט זי געשריבען בעגייסטערטע בריף, האָט בעשריבען אַלע טשיקאַווע זאַכען, וואָס זי האָט געזעהען, וועגען די אַלטע ביכער-פּערקויפערס ביי די ברעגען פון דער סען, וועגען די בוכהאַנדלונגען, וואָס זענען אָפען ביז האַלבע נאַכט, און ביי וועלכע מ'קען שטייענדיג אויסלייענען אַ גאַנצען ראָמאַן.

אָבער די איינזאַמקייט האָט זי ביסלעכווייז אָנגעהויבען צו דריקען מעהר און מעהר, זי האָט געהאַט אַזוי פיל צו דערציילען, אַזוי פיל בייזע איינדרוקען, אַז ס'איז איהר נאָר אויסגעקומען צוצוגיין צו אַ ווילד פרעמדען מענשען און אַ'הויבען צו רעדען, זיך אויסרעדען ס'האַרץ...

זי האָט זיך אָנגעהויבען אויפמערקזאַמער צוצוקוקען צו די אַרומיגע מענשען און זי האָט בעמערקט, אַז נישט איינמאָל קוקט מען זי אָן. מ'וויל מיט איהר רעדען, מ'גייט איהר אַפילו אַמאָל נאָך. לכתחילה האָט זי דאָס בעליידיגט און זי האָט בעשלאָסען זיך אויפצוהערען צו שמינקען, גלויבענדיג, אַז איהרע רויט-געשמינקטע ליפּען ציהען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט, זי האָט נישט געוואוסט, אַז איהר פרישער, בליהענדיגער פּנים, איהרע גרויסע, אַ ביסעל נאַאיווע און צושראָקענע אויגען האָבען איהר צוגעגעבען אַנ'אייגענאַרטיגען חן, וואָס האָט צוגעצויגען מענשען.

דאָראַ האָט ענדליך איינגעזעהען, אַז נאָך אַלעמען וואָלט זי דאָך געקענט זיך אַליין בעקענען מיט אימיצען און זי איז אוועק אויפ'ן מאָנפּאַרנאַס מיט'ן פעסטען בעשלוס רעאַליזירען איהר ווילען.

צום ערשטען יונגענמאַן, וועלכער האָט זי אָנגעקוקט, האָט זי נישט ווילענדיג א שמייכעל געטאָן, און ער איז צו איהר צוגעגאַנגען. אויף זיינע פראַגען, ווער זי איז, פון וואַנען זי קומט, האָט זי נאַאיוו און אָפענהערציג דערציילט, אַז זי איז א סטודענטקע, געקומען אַליין קיין פּאַריז, און אַז זי זוכט א מענשען, מיט וועלכען זי וואָלט זיך געקענט דורכשמועסען, אויסריידען ס'האַרץ.

ער, האָט הפנים געהאַט וויכטיגע זאַכען צו דערלעדיגען, ווי אויסצוהערען בעגייסטערטע איינדרוקען פון אַ נאַאיווער פּראָווינציאַלקע, און ער האָט זיך אויף אַ געשיקטען אופן ענטשולדיגט און איז פערשוואונדען.

דאָראַ האָט זיך ווידעראַמאָל ענטוישט. זי האָט איצט אין האַרצען בעשלאָסען, אַז ביי אַ צווייטער געלעגענהייט וועט זי מעהר פון זיך נישט רעדען, אדרבא, זי האָט געוואָלט ווייסען וואָס און ווי אַזוי מ'דערט דאָ נישט מיט א סטודענטקע, נאָר סתם מיט א יונגער מיידעל.

און אַ פּאָר טעג אַרום, ווען ס'איז צו איהר ווידעראַמאָל צוגעקומען א מאַנספּערשוין, איז זי געווען געהיימניספול און אויף אַלע פראַגען געגעבען אַזעלכע צווייטייטיגע ענטפערס, אַז ער איז תיכף צו צום עצם ענין... אין ער האָט איהר פאָרגעלייגט מיר נישט, דיר נישט, צו ווערען זיין מעטרעסע, אַ צוטומעלטע, אָבער ראָך א בייגעריגע וואָס מ'קען זיך נאָך דערלויבען צו זאָגען. האָט זי אויף דאָס צוגעזאָגט. זיי זענען אַריין אין א קאַפע און זי האָט דאָס באַלד בערויערט, ווייל דער מאַנספּערשוין האָט געוואָלט אָנהויבען זי קושען, און בשעת מעשה גערעדט וועגען אַזעלכע זאַכען, אַז זי איז נאָך יעדער פראַגע רויט געוואָרען, און זיך בערוועזן אַרומגעקוקט צי הערט נישט נאָך אַ מענש דעם דאָזיגען געשפּרעך.

זי האָט דעם פערשוין אין אַ שטרענג ערנסטען טאָן געבעטען זיך פערהאַלטען רוהיג, צוגערופען א קעלנער, בעצאָהלט און איז אוועק, צוזאָגענדיג איהם אויף מאָרגען צו קומען. אין ער וואַרט און וואַנדערט זיך אפשר נאָך עד היום אויף דער טשיקאַווער מיידעל.

אין א פּאָר טעג אַרום האָט זי פון דער היים בעקומען אַ פּאָר אַדרעסען פון היימישע מענשען. זי איז אַריין אין זייער סביבה און האָט אויפגעלעבט. פּאַריז האָט אַנדערש, גאָר אַנדערש אויסגעזעהען.

(ס ו ף).

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואך

דער יודישער בעל־מלאכה מוז אויפוואכן פון זיין לעטאַרגישען שלאָף

— 3*) —

אין'ם פאַריגען אַרטיקל האָבען מיר שוין אָנגעוויזען, אַז דער צעכען־געזעץ קען ביי אַלע זיינע חסרונות דאָך האָבען די מעלה, וואָס ער וועט אפשר סוף־כל־סוף מיטווירקען צום אויפוועקען דעם יודישען בעל־מלאכה פון זיין ביז־איצטיגען לעטאַרגישען צושטאַנד, צווינגענדיג איהם מיט געוואַלד פונאַנדערצוּעפענען די הענד, עפענען די אויגען און זיך אַרומקוקען, וואו ער האַלט אין דער וועלט.

מיר האָבען גלייך בעטאָנט, אַז מיר זעהען ווייט נישט קיין הונדערט־פּראָצענטיגע חסרונים פון דעם צעכען געזעץ, וועלכער איז ביי די איצטיגע אומשטענדען און אין זיין איצטיגער פאָרם ממש אַ שווערע גזירה פאַרן יודישען בעל־מלאכה, וועלכער קען אַפילו ביים בעסטען ווילען נישט גלייך זיך צופּאַסען צו אַלע זייגע פאָדערונגען. נישט אומזיסט איז דער איניציאַטאָר און אפשר אויך מחבר פונ'ם צעכען־געזעץ געוועזען נישט קיין אַנ־דערער, ווי סט. גראַבסקי.

אָבער די ערשטע כאָטש אומדירעקטע אָבער חיובית'דיגע פעולה פונ'ם צעכען־געזעץ האָבען מיר שוין דערשפירט; ער האָט אונז נעמליך, געעפענט די אויגען אויף דעם איצטיגען קלאָגעדיגען מצב פונ'ם פאַראַרימטען און אָפּגעשטאַנענעם יודישען בעל־מלאכה.

אייגענטליך מערקען מיר היינט־צו־טאָג אין פוילען, צוויי מינים יודישע בעלי־מלאכות: איינ־מין, דער רייכערער און תקיפ'ערער, איז נאָך אפשר אומשטאַנד כאָטש ריין־אויסערליך זיך צוצופּאַסען צו די פאָרמעלע פאָדערונגען פונ'ם צעכען־געזעץ; דער צווייטער, דער פיל אָרימערער און שוואַכער, פיהלט זיך איינגאַנצען אומבעהאָלפען און דערשלאָגען פנים־אל־פנים מיט דער האַרבער צע־כען־גזירה, שוין צוליב דעם אַליין, וואָס צוליב זיינע שווערע חיונה־דאגות האָט ער גאָר קיין צייט נישט צו טראַכטען וועגען די אַלע „מתנות", מיט וועלכע עס האָט אונז „מזכה" געווען דער צעכען־געזעץ.

אַזוי אַרום האָט דער צעכען־געזעץ שוין איצט פונאַנדערגעטיילט די יודישע בעלי־מלאכות גופא אויף פּריווילעגירטע און כמעט ווי רעכטלאָזע אויף וויפיל די ערשטע זענען טאַקע אין דער אמת'ן פּריווילעגירט — ווייסען מיר נאָך נישט. דאַקעגען זעהען מיר שוין, אַז די לעצטע ווערען פשוט געראַדפ'ט און פאַרפאָלגט דורך די יעניגע אינסטיטוציעס און אינסטאַנצען, וועלכע זענען גערופען צו שיצען און בעפעסטיגען דעם האַנד־ווערקערטום.

און אויב געוויסע נאַאיווע בעלי־מלאכות הן קריסטליכע און הן יודישע, גלויבען, אַז דאָס איינפיהרען שוועריגקייטען פאַר נייע בעלי־מלאכות ביים איינאָרדענען זיך מיט אַ זעלבסטשטענדיגען וואַרשטאַט, קען מיטווירקען צו פאַרגרעסערען די אַרבייט און די פּראָפיטען אין די שוין עקזיסטירענ־דיגע „פּריווילעגירטע" האַנדווערקער־וואַרשטאַטען, — האָבען זיי אויך אַ גרויסען טעות שוין אָפּגע־רעדט דערפון, וואָס צוליבן קינסטליכען העדריי־קען די פרייע קאָנקורענץ אין דער מלאכה וועט יעדער בעסערער האַנדווערקער מיט דער צייט זיך מוזען פּערוואַנדלען אין אַ פאַרטאַטש, מחמת דער דעה־זאָגער אויפ'ן מלאכה־געביט ווערט דורכן צעכען־געזעץ געמאַכט נישט דער קינסטלער־האַנד־ווערקער, נאָר דער סתם פּריווילעגירטער; די מלוכה און דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען אין לאַנד וועלען דערפון אַמווענינגסטען געווינען.

די מלוכה איז סוף־כל־סוף בערופען צו אונ־טערשטיצען און פלעגען יעדע איניציאַטיוו אויפ'ן געביט פון אויסבעסערען די מלאכה, מעג זי אַפּ־ריסקומען פון פּריוואַטע פּערזאָנען, אָדער גאַנצע אינסטיטוציעס; אָבער בשום אופן טאָר די רעגי־רונג נישט שאַפען קיין פּריווילעגירטע סעקטעס פון סתם דיפּלאָמירטע האַנדווערקער, וועלכע זאָ־לען פּראָספּערירען אויפ'ן חשבון פון זייערע אָר־מערע ברידער האַנדווערקער, וועלכע זענען איי־גענטליך קרבנות פון דעם שווערען ווירטשאַפטלי־כען קריזיס. ווער רעדט נאָך, אַז צוליב דעם קען נידעריג זינקען דער גאַנצער ניווא פון דער מלאכה און קליין־אינדוסטריע אין לאַנד.

בכלל איז נישט איצט די צייט פון איינ־פיהרען אין לעבען אַזוינע איננאָוואַציעס, ווי דער צעכען־געזעץ, וואָס אויב ער זאָל טאַקע דורכגע־פיהרט ווערען אין זיין גאַנצער שטרענגקייט, קען ער זיך פאַטאַל אָפּרופען אויפ'ן מצב פון די מלאכה אין פוילען.

פון דער אַנדערער זייט קען מען אָבער נישט אינגאַנצען פאַרלייקענען אויך די טיילווייזע פאַר־זיטיווע זייטען פון דעם צעכען־געזעץ. דאָס איז קודם כל זיין שטרענגע פאָדערונג וועגען געהערי־גער פאַך — אויסבילדונג, פּראַקטישער צוגרייטונג און אַלגעמיינער ענטוויקלונג פונ'ם בעל־מלאכה. ווען מיר וואָלטען בעקומען די מעגליכקייט אָט פון דער זייט זיך אָנצוהויבען בהדרגה צוצופּאַסען צום צעכען־געזעץ, וואָלטען מיר שוין אפשר טאַקע אַרויף אויפ'ן וועג פון פאַרוואַנדלען די צעכען־גזירה אין אַ ברכה.

דערצו האָט מען אָבער קודם כל געדאַרפט בעשאַפען די רפואה פאַר דער מכה דורך עפענען אַ ברייט־פאַרצווייגטע נעץ פון ספּעציעל פאַר יודי־שע בעלי־מלאכות צוגעפּאַסטע פאַך־דערגענצונגס־קורסען און אויך עלעמענטאַרע פאַך־שולען אין גאַנצען לאַנד. און ערשט שפּעטער וואָלט מען גע־דאַרפט איינפיהרען אין לעבען דעם צעכען־געזעץ (און דאָס אויך אין אַ מילדערער פאָרם). ווען דער באָדען פאַר איהם וואָלט שוין געוועזען אַ צוגעגריי־טער.

האָט מען אָבער ביי אונז געטון פאַרקעהרט: ראשית, איז איינגעפיהרט געוואָרען דער צעכען־געזעץ, און טאַקע אין זיין גאַנצער האַרבקייט; און וועגען עפענען די געהעריגע פאַך־דערגענצונגס־קורסען און עלעמענטאַרע פאַך־שולען פאַר האַנד־ווערקער הויבט מען נאָך אַפילו גאָר נישט אָן צו קלערען. אמת, איינציגע אַזוינע שולען עקזיסטירען שוין אויך פון פריהער. אָבער — נישט פאַר יו־דישע בעלי־מלאכות.

אַזוי אַרום קען דער צעכען־געזעץ מיטווי־קען דערצו, אַז יודישע בעל־מלאכות זאָלען ביס־לעכווייז אַרויסגעשטויסען ווערען פון זייערע פּלאַ־צובקעס און זייערע ערטער זאָלען פאַרנומען ווע־רען דורך אַנדערע, נישט־יודען. וועלכע האָבען אַלע מעגליכקייטען זיך בעסער צום געזעץ צו־צופּאַסען.

געגען אָט דער געפאַהר פונ'ם צעכען־געזעץ מוזען מיר זיך ווערען מיט אַלע אונזערע כוחות.

נתן רודנער.

*) זעה „נ. פאָלקסבלאַט" פון 7. און 21 פעבר.

150 טויזענט האַנדווערקער־וואַרשטאַטען מוזען לעגאַליזירט ווערען

אַלע פּוילישע האַנדווערקער צייט־שריפטען ברענגען לעצטענס ידיעות וועגען אינטעריעס, וועל־כעס די מלאכה רופט אַרויס אין די קרייזען פון די פּערש'דענע מאַסגעבענדע ספערען. דער מיניסטער פאַר האַנדעל און אינדוסטריע, זאַרזיצקי, האָט זיך ביי פּערש'דענע אומשטענדען אין דער לעצטער צייט אַרויסגעזאָגט וועגען נוצען, וועלכען דאָס האַנד־ווערק ברענגט, און וועגען דער ראָל, וועלכע עס שפּילט אין אַלגעמיינעם ווירטשאַפטליכען לעבען.

בעת'ן בודזשעט פון מיניסטעריום פאַר האַנ־דעל און אינדוסטריע אין סיים. און סע־אַט האָבען זיך אויך געהערט איניגע וויכטיגע ווערטער וועגען האַנדווערק, די רעפערענטען האָבען אָנגעוויזען, אַז אין דער צייט ווען אין האַנדווערק זענען בע־שעפטיגט 1.300.000 מענשען. זענען אין דער גרויס־אינדוסטריע בעשעפטיגט געוועזען אין דער בלי־הונגס־צייט פון יאָהר 1928 נאָר 800.000 מענשען. די דאָזיגע ציפערען ווייזען גענוג דעם ווערט פון דער מלאכה פאַר דער אַלגעמיינער ווירטשאַפטלי־כער לאַגע אין לאַנד.

נאָך אַ וויכטיגער אומשטאַנד מוז גענומען ווערען אין בעטראַכט, און דאָס איז דער פאַקט, וואָס דאָס האַנדווערק ווייזט אַרויס, נישט קוקענדיג אויפ'ן גרויסען קריזיס סמנים פון לעבען, און מען זעהט נישט קיין קאַטאַסטראָפאַלען צושטאַנד, אין דער צייט ווען אין דער אינדוסטריע זעהען מיר אַ קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע.

פון די פּערשידענע אַרויסטרעטונגען קענען מיר אַרויסנעהמען, וואָס פאַר אַ פאַסטולאַטען דאָס האַנדווערק רוקט אַרויס, און וועלכע זאָלען פאַר דעם האַנדווערק בעריקזיכטיגט ווערען. עס רעדט זיך וועגען הילף פאַר דער מלאכה ביים עקספּאָרט, אויסגלייכען די רעכט פון ראַט פון די האַנדווער־קער־קאַמערן מיט דעם רעכט פון פערבאַנד פון די האַנדעלס און אינדוסטריע־קאַמערן, וועגען די צוואַנגס צעכען און וועגען נאָוועליזירען דאָס אינדוסטריע־געזעץ. די נאָוועליזאַציע בעהמט זעלבסטפערשטענד־ליך אַרום אַ ברייט פעלד, מיר אָבער ווילען דאָ בעטראַכטען די פאָלגענדע צוויי פראַגען: דעם פּראָ־יעקט פון בעגרענצען אין דער שאַרפסטער פאָרם דעם צוטריט צו דער מלאכה פאַר די האַנדווערקער, וועלכע קענען נישט צושטעלען אַ גענוגענדען בעווייז, אַז זיי קענען די מלאכה און די פראַגע פון די צוואַנגס־צעכען. עס זענען פּוילישע פּראָיעק־טען, אָבער מיר מיינען, אַז נאָר אונבעוואוסטזיניגע יודישע בעלי־מלאכות, וועלען די דאָזיגע פּראָיעקטען אונטערשטיצען אין דער פאָרם, אין וועלכער זיי ווערען געפאָדערט דורך די קריסטליכע חברים.

מיר ווייסען, אַז כמעט אַלע קריסטליכע בעלי־מלאכות האָבען די נויטיגע דאָקומענטען, וועלכע געבען זיי די פולשטענדיגע רעכט פון אַ דיפּלאָ־מירטען מייסטער. עס איז אויך נישט קיין וואונ־דער: די הונדערט־יעהריגע טראַדיציע פון די צע־כען האָט שוין ערצויגען דורות פון האַנדווערקער, וועלכע מוזען שוין די נויטיגע דאָקומענטען בעזיצען. מיר יודען אָבער האָבען ערשט נאָכ'ן ערשיינען פון אינדוסטריע־געזעץ געמוזט זיך פערשאַפען דאָס אָפיציעלע רעכט צו פיהרען אונזערע וואַרשטאַטען. און וואָס ווייזט זיך אַרויס? אַז 150.000 וואַרשטאַ־טען עקזיסטירען אין פוילען, וועלכע זענען נישט לעגאַליזירט, אַז 95 פּראָצ. פון די דאָזיגע וואַר־שטאַטען זענען יודישע איז דאָך נישט קיין שום ספק.

מיר מוזען שטענדיג געדענקען, אַז דאָס האַנד־ווערק בילדעט ביי יודען אַ בעדייטענדען פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג. זאָל זיך דאָס האַנדווערק פערקלענערען אין דער צאָהל, וועט דאָס זיין אויף די קאָסטען פון רעשט יודענטום, ווייל די פריי־הערדיגע בעל־מלאכות האָבען זיך נישט צו וואָס צו בעהמען, קיין שטעלעס אין די רעגירונגס־אַמ־טען, וועלען זיי נישט בעקומען, און זיי וועלען דער־ריבער בערייכערען די רייהען פון לומפּען־פּראָלע־טאַריאַט, מיט אַנדערע ווערטער פאַלען צו לאַסט פון דער יודישער געזעלשאַפט.

ס'וואָלט גלייך געווען צו זעלבסטמאָרד פון דער יודישער זייט אַז מ'זאָלען מסכים זיין פון ריין עגאָ־איסטישען קאָנקורענץ־שטאַנדפונקט צו פערמאַכען 150.000 נישט־לעגאַלע וואַרשטאַטען, וועלכע נעה־מען אַרום אַ צאָהל פון איבער אַ האַלב מיליאָן נפ־שות. אויב ביי די פּוילישע האַנדווערקער וואַקסט אויף אַ נאָרמאַלען אופן אַ ניי דור פון בעלי־מלאכות, דערגרעהט ביי אונז די צאָהל לערן־יונגען, וועלכע וועלען האָבען דאָס רעכט צו בעלעגען עק־זאַמענס ביז אַ מינימום און מיר מוזען זיך אָפּגע־בען אַ דין וחשבון, אַז אונזער האַנדווערקער דור שטאַרבט אויס און לאָזט נישט איבער קיין יורשים.

מיר פערשטעהען און ווילען אויך פערשטע־הען, אַז פאַרן וואוויל פון האַנדווערקערטום אין אַלגעמיין איז זיכער אַ שאַרפע רעגלאַמענטאַציע פאַר נייע וואַרשטאַטען געוואונשען. אָבער מיר מוזען קומען צום אויספיהר, אַז די אינטערעסען פון דעם פּוילישען און יודישען האַנדווערקער זע־נען ווייט איינער פון אַנדערען.

די יודישע האַנדווערקער קענען אויך גאַנץ דרייסט מסכים זיין אויף פערשאַרפען די פאַר־שריפטען וועגען צוטריט צום האַנדווערקערטום. עס מוז אָבער דערביי אין דער ברייטסטער פאָרם אָנגע־ווענדעט ווערען דער אַזוי־גערופענער „סטאַטוס קוואָ". דאָס אָננעהמען נייע קאַנדידאַטען קען פאָר־קומען לויט די פערשאַרפסטע פאַרשריפטען. די עקזיסטירענדע וואַרשטאַטען, אָבער מוזען לעגאַ־ליזירט ווערען און דאָס נישט נאָר מיט'ן רעכט צו פיהרען די וואַרשטאַטען, נאָר אויך מיט'ן רעכט צו האַלטען לערן־יונגען. דאָס איז פאַר יודען אַן עקזיסטענץ־פראַגע, כדי די יודישע מלאכה זאָל נישט אָפּשטאַרבען.

די צוואַנגס־צעכען – פראַגע מוז ענג פער־בונדען ווערען מיט דער אויבערער פראַגע.

מיר קענען אונבעדינגט זיין אָנהענגער פון צוואַנגס־צעכען, מיט דעם בעדינג, אַז עס זאָלען קענען געשאַפען ווערען איניגע צעכען פון זעל־בען פאַך (מיר מיינען עס, אַז עס זאָלען קענען עקזיסטירען בעזונדערע יודישע און קריסטליכע צע־כען). דער צוואַנג וועט אָבער נאָר דאַן ברענגען די געהעריגע רעזולטאַטען, אויב עס וועט זיין אַ מעגליכקייט צו בויען אַלע האַנדווערקער, זיי זאָ־לען מוזען געהערען צום צעך.

עס עקזיסטירען, ווי געזאָגט, 150.000 נישט־לעגאַלע וואַרשטאַטען. מען מוז זיך רעכענען מיט'ן פאַקט, אַז קיין מענש וועט זיך פרייוויליג נישט ערלויבען אַרויסצורייסען דעם ביסען פון מויל און די וואַרשטאַטען וועלען שטענדיג שאַדען ברענגען דער מלאכה, ווייל עקזיסטירען וועלען זיי שטענ־דיג, הגם נישט לעגאַל, אַריינבעהמען זיי אין די ראַהמען פון אָרגאַניזאַציע, איז אונמעגליך, ווייל זיי ווערען דאָך נישט אָנערקענט פאַר עקזיסטירענ־דע. עס וועט זיך דעריבער שאַפען אַזאַ סיטואַציע, אַז די אונלעגאַלע וואַרשטאַטען, וועלען שטענדיג לייכטער קאָנקורירען מיט די נאָרמאַלע וואַרשטאַ־טען. וואָלטען אין פוילען עקזיסטירט נאָר איניגע הונדערט אָדער איניגע טויזענט אַזעלכע וואַרשטאַ־טען, וואָלט עס געווען אַ לייכטע זאַך צו ליקווידי־רען און עס וואָלט דעמאָלט זיכער געווען מיטץ נוצען פאַרן האַנדווערק, מיט 150.000 ווערקשטע־לען איז דער קאַמף אַ פערשפּילטער און דער איינ־ציגער אויסוועג איז נאָר, פון שטאַנדפּונקט פון די פּוילישע האַנדווערקער זאָגאַר, די וואַרשטאַטען צו לעגאַליזירען און אויך זיי אַריינצונעהמען אין די ראַהמען פון דער צוואַנגס־אָרגאַניזאַציע.

די נאָוועליזירונג פון די געהעריגע פאַר־שריפטען פון אינדוסטריע־געזעץ מוז דעריבער געהן אין דער ריכטונג פון פערשאַפען די מעגליכקייט פון צוטרעטען צום האַנדווערק פון די נייע בעלי־מלאכות, וועלכע מוזען אויפווייזען די געהעריגע פאַכקענטניש, די אַלטע וואַרשטאַטען מוזען אָבער אונבעדינגט לעגאַליזירט ווערען. דאָס עלעדיגען פון דער קאָנקורענץ אין האַנדווערק און פערקלע־נערן דעם צופלוס צו דער מלאכה פון נישט ובער־רופענע עלעמענטען מוז נאָר געהן אויפ'ן וועג פון פערבינדען די צוויי אַקציעס: איינפיהרען די צוואַנגס צעכען און צוציהען צו דעם צוואַנג אַלע ביז איצט עקזיסטירענדע וואַרשטאַטען.

ב. פרוינד.

פּאַטענטען פאַר מאַנופאַקטור - סוחרים זאָלען טייערער ווערען

דערפאַר זאָל צענטראַליזירט ווערען דער אומזאַץ־שטייער אין דער טעקסטיל־בראַנזשע

די האַנדעלס־קאַמערן בעהאַנדלען איצט דעם פּראָיעקט, וואָס דער לאָדזער פאַבריקאַנטען־פערבאַנד האָט אויסגעאַרבייט, וועגען סטראַיינ־הייטליכען דעם אומזאַץ־שטייער אַזוי, אַז צאָהלען זאָלען נאָר די ערשטע הענד אין דער מאַנופאַק־טור־בראַנזשע. לויט דעם פּראָיעקט וועלען די סוחרים און פאַבריקאַנטען פון מאַנופאַקטור נישט צאָהלען קיין אומזאַץ־שטייער נאָר עס וועלען צאָהלען בלויז די שפּינערס, וואָס שטעלען צו די רויהע שטאָפען פאַר דער מאַנופאַקטור פאַבריקאַציע.

לויט דעם פּלאַן, זאָל מען גלייכצייטיג דער־מיט פערטייערען די פּרייזען פון פּאַטענטען פאַר מאַנופאַקטור־סוחרים אויף פיר מאָל טייערער. אַ פּאַטענט 2־טער קאַטעגאָריע פאַר אַ מאַנופאַקטור־סוחר זאָל קאָסטען 2000 זל. פאַר דריטע קאַ־טעגאָריע 1000 זל.

די האַנדעלס־קאַמערן אויף דער פּראָווינץ טרעטען אַרויס געגען דעם דאָזיגען פּראָיעקט. זיי ווייזען אויף, אַז אַ סוחר פון מאַנופאַקטור, וואָס מאַכט אַן אומזאַץ פון 40 טויזענד זל. אַ יאָהר וועט מוזען צאָהלען פאַר'ן פּאַטענט 2000 זל. פּונקט אַזוי ווי עס צאָהלט אַ הורטאָווניק, וואָס מאַכט אַן אומזאַץ פון אַ האַלבען מיליאָן זל.

דער קאָמפּענסאַציע־האַנדעל מיט אויסלאַנד וועט שוין אינגיכען נאָרמירט ווערען

שבת דעם 25 ד. ח. איז פאָרגעקומען אין וואַרשאַ אַ פערזאַמלונג פון פאָרשטעהער פון אַלע פרעמדע האַנדעלס־קאַמערן, אויף וועלכער עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען ווי צו מגיכסטען נאָרמירען דעם קאָמפּענסאַציע האַנדעל.

אין שייכות דערמיט איז צו ערוואַרטען, אַז די דאָזיגע פראַגע וועט שוין איצט ערלעדיגט ווערען און שוין אין קורצען וועלען געשלאָסען ווערען קאָמפּענסאַציע טראַנזאַקציעס אויפ'ן גרוי־סען מאַסשטאַב.

עס דאַרף נאָך בעטאָנט ווערען, אַז אין דער ערשטער רייהע קומען אין בעטראַכט האָלאַנד, פראַנקרייך, עסטרייך, אונגאַרן, רומעניען און אי־טאַליען, מיט וועלכע פוילען קען שליסען אין קאָמ־פּענסאַציע טראַנזאַקציעס.

צי וועט די הכּערונג פון די תּבואה־פּרייזן ברענגען נוצען דעם האַנדעל

די גרויסע האָסע, וואָס איז איצט אויף תבואה און גאַנץ ספּעציעל אויף ווייץ און קאָרן קען האָבען זעהר אַ גרויסען איינפלוס אויפ'ן האַנ־דעל און פאַבריקאַציע אין נייעם סעזאָן.

אויב די דאָזיגע פּרייזען־שטייגערונג וועט אָנהאַלטען נאָך עטליכע וואָכען, וועט דאָס ברענ־גען אַ גרויסע אויפלעבונג אין האַנדעל. אַ דאַנק די פערגרעסערטע פּרייזען אויף תבואות, וועלען די לאַנדווירטען קענען זיך פערגינען צו קויפען בע־קליידונג צום פריהלינג און זומער, ווי אויך ווערקצייג פאַר זייער וואַרשטאַט.

אין משך פון די לעצטע 4 וואָכען זענען די פּרייזען פון ווייץ געשטיגען מיט גאַנצע 50 פּראָצענט און קאָרן מיט 30 פּראָצ. און אַ דאַנק דעם ווערט דער פינאַנציעלער צושטאַנד פון דער דאָרפישער בעפעלקערונג פערבעסערט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

פעברואר
זון-אויפגאנג 6.27
זון-אונטערגאנג 5.14

דינסטאג
28
ב
אדר תרצ"ג

פון האנדעלס-געריכט

געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אפמאך פון דער פירמע „ווילהעלם וויזענבערג" מיט די קרעדיטארען

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האט דאס האנדעלס-געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע אפמאך פון דער פירמע „ווילהעלם וויזענבערג" (גדאנסקא 136) מיט די קרעדיטארען. די פירמע רעגולירט אויף 20 פראצענט, אויסצוצאהלען אין משך פון 2 יאהר.

אויב ס'וועט נישט אריינגעטראגען ווערען קיין אפאזיציע, ווערט דער אפמאך קראפטפערטיג דעם 24-טען מערץ 1933.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופצאלשטש פון דער פירמע „ל. אוגוסטין", האט דאס געריכט בעשטימט א צוגאב-טערמין פון א חודש אויף אנצומעלדען די חובות.

אויף דער פירמע „ש. בוימגארטען" האט דאס געריכט געגעבען א טערמין פון 2 חדשים, אויף אנצומעלדען די חובות.

* * *

מחמת דעם, וואס דער סינדיק פון דער פירמע „קאלמאנאוויטש און רימיק", בעזיצער פון דער ראדיאטעכנישער פאבריק א. פ. „ל.פ.ר." דערפילט נישט זיינע פונקציעס, האט דאס געריכט פאראדנעט, צוזאמענצורופען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען, כדי צו וועהלען א נייעם סינדיק.

ווער האט רעכט צו אנולירען לאקאל-שטייער

דאס מיניסטעריום האט אפגעווארפען די ביטע פון מאגיסטראט

נאכדעם ווי די עקזעקוציע - טעטיגקייט פון לאדזשער מאגיסטראט איז איבערגעגאנגען אין די הענד פון דער שטייער-מאכט, זענען אריינגעטראטען ספקות וועגען דעם ווער ס'האט רעכט צו אנולירען ווען ס'איז נויטיג דעם לאקאל - שטייער, צי דער מאגיסטראט, וועלכער מעסט אויס דעם שטייער, אדער דער שטייער-אמט?

ביז'ן סוף 1932 האט נאך ביטעס וועגען אנולירען דעם שטייער, ערלעדיגט דער מאגיסטראט, איצט האט זיך דער לאדזשער מאגיסטראט געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטעריום מיט דער ביטע, אז דער לאדזשער מאגיסטראט זאל בעקומען די פולמאכט צו אנולירען די פאראיאריגע צאהלער דעם לאקאל-שטייער פון וואוינונגען וואס בעטרעפט 150 רו. בעל פאר'מלחמה'דיגעס דירה-געלד.

דאס מיניסטעריום האט נישט בעריקזיכטיגט די ביטע, מאטיווירענדיג דאס דערמיט, אז עקזעקוציע-רעכט האט דער שטייער-אמט און דעריבער וועלען קאנטראלעס מכוח אנולירען דעם לאקאל-שטייער אדורכפיהרען די שטייער-אמטען און דאן מיט מאטיווירטע פארשלאגען איבערשיקען די ביטעס צו דער פינאנץ-קאמער.

אזוי ארום איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ביטעס וועגען אנולירען לאקאל-שטייער דארפען געגעבען ווערען דעם מאגיסטראט, וועלכער וועט די דאזיגע ביטעס איבערשיקען דער פינאנץ-קאמער.

געמאכט א סוף צו זיין יונגען לעבען

שרעקליכער זעלבסטמארד פון א יודישען יונגענמאן

נעכטען ארום האלב 10 אינדערפריה איז פון די הויז-טרעפען פון דריטען שטאק אויף קילינסקיעגא 118, ארויסגעשפרונגען א יונגערמאן און פאלענדיג דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

די שכנים האבען באלד נצאיילט מיט הילף אבער ס'איז געווען פערשפעטיגט, ווייל דער זעלבסטמערדער האט שוין נישט ארויסגעוויזען קיין שום סמנים פון לעבען.

וועגען זעלבסטמארד האט מען מיטגעטיילט דער פאליציי. ביז מיטאג האט מען נישט געוואוסט ווער דער שרעקליכער זעלבסטמערדער איז, ווייל קיין שום דאקומענטען האט מען ביי איהם נישט געפינען. דער טויטער קערפער איז אפגעפיהרט געווארען אין פראזעקטאריום.

ערשט נאכמיטאג איז אין פראזעקטאריום געקומען א געוויסער משה מילער און דערזעהענדיג דעם טויטען קערפער, האט ער ערקלערט. אז דאס איז זיין זוהן, לייבל מילער, 23 יאהר אלט פון אבראמאוויטשא 28.

דער זעלבסטמערדער איז אנ'איינציגער זוהן ביי זיינע ארימע עלטערען, ער האט געליטען אויף א נערווען-קראנקהייט, מיט צוויי יאהר צוריק האט לייבל מילער זיך געהאט גע'סמ'ט אויפ'ן יודישען בית-עולם און אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין ראדאגאשטשער שפיטאל וואו מ'האט איהם אפגעראטעוועט.

נעכטען האט ער זיין זעלבסטמארד-פערזוך איבערגעחזרט און געמאכט א סוף צו זיין יונגען לעבען.

ארעסטירט דעם „געלע'ן משה"

ווי נישט איהם מיינט מען — איז ער געזעסען און געהערט ראדיא

(2) ווי מיר האבען שוין געמאלדען איז מיט אנ'ערך 2 וואכען צוריק פארגעקומען א בלוטיג געשלעג אין דעם טאנץ-זאל אויף פאמארסקא גאס, בעת וועלכען עס איז שטערבליך פערוואונדעט געווארען דער 25-יאהריגער לייבעל לוביצקי — „פשיטולניק" און ס'איז אויך פערוואונדעט געווארען זיין ברודער, יאסעל.

מ'האט דאן ארעסטירט דעם הויפט-שולדיגען אין געשלעג משה וואלף נוסבוים, וועלכער איז דער אונטערוועלט בעקאנט אונטער די צונעמעניש „דער געלער משה" אדער „משה פיעציק".

בעת א פאליציאנט האט איהם געפיהרט אין דער טורמע אריין, האט ער זיך ארויסגעריסען פון זיינע הענט און איז אנטלאפען.

האבען איהם ארומגעזוכט די גאנצע צייט 2 אינסטאנצען: די פאליציי, און דעם דערמארדעטען לוביצקיס קאלעגען, וועלכע האבען זיך אין איהם געוואלט נוקם זיין.

די אלע ארומזוכענישען האבען קיין רעזולטאטען נישט געגעבען, ביז פאליציי האט איהם נעכטען געפאקט ביי זיינעם א נאהענטען קרוב, וואו ער איז זיך געזעסען גאנץ רוהיג און געלאסען אין אויסגעהערט א לעקציע דורכ'ן ראדיא...

אינטערעסאנט איז דער פרט, אז פאליציי האט דארט אויך אנגעטראפען אויף לוביצקיס פריינד, וועלכע האבען אויך געשטאטעוועט אויף איהם, כדי מיט איהם זיך אפצורעכענען.

מען האט איהם, א געשמידטען אין קייטען, אונטער א שטארקער וואך, אפגעפיהרט אין דער טורמע אויף קאפערניקא, וואו ער וועט בלייבען זיצען ביז'ן פראצעס.

אפרים גריידיגער'ס מעשה...

א מעשה מיט א וואגען היי, פון וואס דאס פויער'ל איז געבליבען אהן געלד און אהן היי...

(א) דער פויער וולאדיסלאוו וואלאך פון א דארף הינטער טורעק, האט אויפ'ן באלוטער מארק פערקויפט דעם הויזבעזיצער פון סרעברזשינסקא 25 סטעפאן מאלאכאווסקי'ן א וואגען היי.

פאהרענדיג מיט'ן וואגען היי אויפ'ן אנגעוויזענעם אדרעס, האט איהם עמיצער אפגעשטעלט פארשטעלענדיג זיך פאר מאלאכאווסקיס קוזין, האט ער איהם געהייסען דעם היי אפלעגען אויף א נעהנטערן הויף, וואס דער פויער האט טאקע געטון.

צוריקקומענדיג אויפ'ן באלוטער מארק מיט א ליידיגען וואגען, האט ער געמאכט א ויפצקי, און דער שפיץ איז געווען, אז דער פויער האט געמוזט צוריקצאהלען די 55 זל. — אזוי איז דער פויער געבליבען אהן היי און אהן געלד.

די פאליציי זוכט דעם דאזיגען אפרים גריידיגער...

Dr. med. H. ŁUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
געמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוונד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר
אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאר 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2
אין כעלמיפון 8—9 פריה.

צוויי בני-סטרוזשעס

וועלכע זענען געווארען באנדיטען

דער 18-יאהריגער אדאם בארטשיק און דער 19-יאהריגער זיגמונט סאסנאווסקי זענען צוויי בני סטרוזשעס, און זיי זענען שוין עטליכע מאל געזעסען פאר גנבות.

אין דעם פאריגען יאהר איז זיי געווען זעהר זויער און ביטער, און זיי האבען זיך בישט געהאט. וואו אהינצוטון, ווייל די עלטערען זייערע האבען אויס מורא צו פערלירען די פאסטענס, זיי צו זיך נישט אריינגעלאזט.

איז זיי איינגעפאלען דעם 23. אקטאבער פ. י. אריינגעפאלען אין א טויער זייער בעקאנטען, דעם 20-יאהריגען סטאניסלאוו קלאמטא און איהם בערויבען.

וכך היה — אזוי האבען זיי געטון, בעטויבט און טעראריזירט איהם, און צוגענומען אלע מלבושים זיינע, וועלכע זיי האבען פערקויפט צו א געוויסען אנדזשעי מיעלטשארעק פאר 65 גילדען.

אין רעזולטאט דערפון זענען זיי ביידע, צוזאמען מיט מיעלטשארעקן נעכטען געשטאנען פאר'ן געריכט און האבען בעקומען צו 3 יאהר טורמע יעדער.

מיעלטשארעקן האט דאס געריכט פריי-געשפראכען, ווייל ער האט דאך נישט געקאנט וויסען, פון וועמען די מלבושים שטאמ...

וואס'ערע שטייערען דארפען געצאהלט ווערען אין מערץ

(2) אין מערץ דארפען געצאהלט ווערען פאלגענדע דירעקטע שטייערען:

די חודש'ליכע ראטע אויפ'ן מלוכה'שען אינדוסטריע-שטייער פאר אומזאץ, וואס איז דערגרייכט געווארען אין פעברואר ה. י. דורך אונטערנעהמונגען, וואס פיהרען א ריכטיגע בוכפיהרונג, און פון בעריכטס-אונטערנעהמונגען ביז'ן 15 מערץ ה. י.

קווארטעל-ראטע פונ'ם זעלבען שטייער ביז'ן 15 מערץ ה. י.

הכנסה-שטייער פון געהאלטען, עמעריטורען און בעלוינונג פאר געדונגענער ארבייט. דער דאזיגער שטייער ווערט געצאהלט צוזאמען מיט'ן קריזיס-צושלאג.

ביז'ן 15 מערץ איז אויך צאהלבאר די דיפערענץ פון הכנסה-שטייער.

ביז'ן 15 מערץ — די א קאנטע דעם אויסערארדענטליכען שטייער פון אייניגע פראפעסיאנעלע בעשעפטיגונגען.

חוץ מזה זענען אינ'ם חודש מערץ פעליג די שטייערן, וואס זענען אפגעלייגט אדער פונאנדערגעטיילט געווארען אויף ראטעס מיט'ן צאהלונגס-טערמין אין דעמועלבען חודש.

בעשטעטיגט דעם ראט פון דער תבואה-בערזע אין לאדז

ווי מיר דערוויסען זיך האט דער קאמיסאר פון דער תבואה-בערזע אין לאדז ה' לארעווסקי בעקומען פון האנדעלס-מיניסטעריום אין ווארשא צוגעשיקט א בעשטעטיגונג פון די ראט-מיטגלידער פון דער תבואה-בערזע אין לאדז, וואס זענען אויסגעוועהלט געווארען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג דעם 31 יאנואר 1933.

אין שייכות דערמיט וועט שוין אין די נאהענטסטע טעג פארקומען די קאנסטיטואירונג פון בערזע-ראט, דערנאך וועלען רעאליזירט ווערען די וויכטיגע ארבייטען בכדי די תבואה-בערזע אין לאדז זאל ענדליך אנהויבען נארמאל צו פונקציאנירען.

אמטליכעס

(2) נעכטען האט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער לייטער פון דער ערשטער בריגאדע פונ'ם אויספארשונגס-אמט, קאמיסאר אלעקסאנדער שטאבהאלץ.

פאר פערשפרייטען פאלש געלד

(2) דאס לאדזער קרייז-געריכט האט נעכטען געמשפט די 32 יעהריגע מארטאנא וואלינסקא, וועלכע האט דעם 7. אקטאבער פ. י. אויסגעבראכט אויפ'ן באלוטער מארק א פאר פאלשע פינפזלאטעס.

דאס געריכט האט זי פעראורטיילט אויף 2 יאהר טורמע און אפגענומען ביי איהר אויף 10 יאהר אלע רעכט.

זיך איבערגעשניטען דעם האלז

(2) די 41-יעהריגע ארבייטערין פעלאזיא פיקארטשיק (גניעזשנינסקא 5) האט זיך אזוי לאנג ארומגעקריגט מיט איהר זוהן, ביז זי האט נעכטען געכאפט א ראזיר-מעסער און איבערגעשניטען זיך דעם האלז.

אין א שווערען צושטאנד האט זי פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

Teatr „SCALA", Śródmiejska 15.

מארגען, מיטוואך, דעם 1-טען מערץ, 9 אווענד
וועט ארויסטרעטען אין איינאיינציגען קאנצערט
דער בעקאנטער הומאריסט

יאסעלע קאלאדני

אין זיין אריגינעלען רעפערטואר.
קאלאדני האט געשלאגען דעם רעקארד פון ערפאלג אין ווארשא — מעהר ווי 100 אויספערקויפטע פארשטעלונגען.
בילעטען פון 75 גר. צו בעקומען אין קאסע.

ביליגער און בעקוועמער קרעדיט

די פ. ק. א. אין ווארשא און די אפטיילונגען פון דער אינסטיטוציע אין קאטאוויץ, קראקא, לעמבערג, פוזען און ווילנע ערטיילען לאמבארד-הלוואות אונטער'ן משכון פון ווערט-פאפירען אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען. דער דאזיגער פאקט האט זעהר א גרויסע בעדייטונג, ווייל ער גיט די מעגליכקייט פון א ביליגען און בעקוועמען קרעדיט פאר די האנדעלס- און אינדוסטריע-קרייזען.

יודיש געשעפט אוועק מיט'ן רויך
גרויסע שרפה אין צענטער שטאט

(א) אין יוסף פיינבערבער'ס געשעפט, אויף ציגעל-גאס 38, האט אויסגעבראכען א שרפה. צוליב די לייכטברענענדיגע מאטעריאלען, וואס האבען זיך געפינען אין געשעפט, האט זיך די שרפה זעהר גיך פערשפרייט, פון וואס דער גאנצער לאגער סחורה איז אוועק מיט'ן פייער.

דער שאדען בעטרעפט 10 טויזענד זל.

פראיעקט פון א נייעם שאסעי
וואס וועט פערקירצען דעם שטח צווישען לאדז און ווארשא אויף אכטהאלבען קילאמעטער

(2) אויף איבער פון די נאהענטסטע ציצונגען פון מאגיסטראט דארף אויסגעארבייט ווערען דער פארשלאג פון'ם רעגיאנאלען ביורא, מכוח א דורכפיהרען א נייעם וועג אין א גלייכער ליניע, פון לאדז ביז סטריקאוו.

דער דאזיגער וועג וואלט מקצר געווען דעם שטח צווישען לאדז און דער הויפטשטאט אויף 7 מיט א האלב קילאמעטער.

דער לאדזער מאגיסטראט וועט זיך וואהרשיינליך ווענדען צו דער מיניסטעריאלער מאכט, בכדי איינצושליסען דעם פראיעקט פון בויען דעם דאזיגען וועג אין'ם פראגראם פון גרויסע עפענטליכע ארבייטען.

א „יודישער גזלן" מיט א מעסער...
פאר דראהען מיט א מעסער 3 חדשים תפיסה

(א) דעם 3-טען יאנואר ד. י. איז אויף דעם 11 ליסטאפאד-גאס 13, אויסגעבראכען א מחלוקה צווישען משה יאקובאוויטש (נאוואמיעסקא 29) מיט אלתר ארנאוויטש (אגראדאווא 10). בעת דער מחלוקה האט יאקובאוויטש ארויסגעכאפט א קצב-מעסער און דערמיט געדראהט זיין געגנער. דער „יודישער גזלן" האט איהם אבער גארנישט געטון.

יאקובאוויטש איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים תפיסה.

א יונגער אויסוואורף

(2) נעכטען איז געשטאנען פאר'ן געריכט דער 19-יעהריגער חאצלאוו פאשיאק, וועלכער האט אפגעטון מיאוסע מעשים מיט זיין קוזינקע, זאפיא קורבעל, וועלכע איז בסך הכל 7 יאהר אלט...

דאס געריכט האט בעשלאסען צו פערשפארען איהם אין אויסבעסערונגס-הויז. אפלייגענדיג די שטראף אויף 2 יאהר.

דערווייל ווערט ער אפגעגעבען אונטער דער אויפזיכט פון זיין מוטער.

ווער
עס האט נאך נישט ביי זיך אין שטוב קיין ראדיא מהוט זיך אליין א עוולה.

ער
פערלירט פיעל פערגעניגען און א בילינע פערוויילונג.

שוין פאר 6 זל. 50 גר. קאן מען איצט האבען ראדיא ביי זיך אין דער היים.

Informacje: Block Brun S.A. oraz w Urzędzie Pocztowym Łódź 1.

ווער דארף פערזיכערט ווערן אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט?

(2) מחמת די אפטע מיספערשטענדענישען ביים פערזיכערען אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט, הערט אויפגעקלערט, אז די געזעצע פונ'ם 11. יולי פ. י. האט גארנישט געענדערט אין דער פראצעדור פון פערזיכערען די ארבייטער אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט.

געענדערט איז בלויז געווארען די צייט פון דער ארבייט, וואס איז נויטיג אויף צו בעקומען די אונטערשטיצונג, און די „יבע", אויב עס האנדעלט זיך וועגען דער פליכט צו פערזיכערען די ארבייטער, אורלויבען א. אז. וו. איז אויף ווייטער מאסגעבענד דאס געזעץ פון 1924, וואס זיינע פרינציפען זענען אפגעשפיגעלט אינ'ם „דז. אוסטאוו" פון יאהר 1932, פאז. 555.

טיפוס-עפידעמיע אין באלוט
די גרויסע ארימקייט העלפט צו דער עפידעמיע

(2) אין משך פון די לעצטע וואכען האט זיך אין באלוט שטארק פערשפרייט די טיפוס-עפידעמיע.

אין א רייה פאלען זענען קראנק גאנצע משפחות.

די שווערע נויט פון דער גרויסער צאהל ארבייטסלאזע, דאס נישט אפהיטען די עלעמענטארסטע סאניטאר-כללים זענען גורם צו דער דראסטישער פערשפרייטונג פון דער עפידעמיע.

די שטאטישע סאניטאר-מאכט, פיהרט אין יעדען פאל אדורך די דעזאינפעקציע פון די גאנצע וואוינונגען, וואו עס געפינען זיך די קראנקע.

כדי אפצוהיטען די פערשפרייטונג פון דער עפידעמיע אויף די קינדער איז געשלאסען געווארען די פאלקס-שול אויף דער שטארק-גאס.

פארוואס ווערען צוריקגעשיקט קיין אמעריקא פעקלעך מלבושים פאר פוילישע יודען

לעצטענס זענען שוין נאטירט געווארען פיל פאלען פון צוריקשיקען קיין אמעריקא פאסט-פעקלעך, מלבושים, וואס זענען אנגעקומען פאר פוילישע יודען פון זייערע אמעריקאנער קרובים. געשעהען איז עס דערפאר, וואס די אדרעסאטען האבען נישט אויסגעפיהרט די פארשריפטען פון דער נייער פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסטער, וועלכע איז ארייין אין קראפט דעם ערשטען פעברואר ה. י. ווי בעקאנט, זענען די דאזיגע פארשריפטען זעהר שווערע און מאכען כמעט אוממעגליך, אז א נארמער פוילישער יוד זאל קענען בעקומען פון זיין אמעריקאנער קרוב א פעקעל מלבושים, נישט מוזענדיג דעקען דעם צאל-בעטרעף, וואס איז אפט אזוי הויך, אז עס לוינט זיך נישט אפצונעהמען דאס פעקעל קליידונג. די גרעסטע שוועריגקייט בעשטעהט אין ארויסנעהמען פון דער מאכט א דאקומענט, אז מ'איז אן ארימאן („שוויאדעצטווא אובוסטווא"). חוץ דעם פערשאפט מען נאך א סך קלאפאט דעם אמעריקאנער פעקעל-שיקער, וועלכער מוז דעם דאקומענט צוזאמען מיט'ן פעקעל פארשטעלען צו בעשטעטיגען אין פוילישען קאנסולאט אין זיין שטאט. פון דער גאנצער פראצעדור איז מען אבער פריי און מען איז שוין זיכער, אז מען וועט איינגאנצען זיין פריי פון צאל, אויב דער אמעריקאנער קרוב שיקט דאס פעקעל בגדים, שוכווארג, וואס דורך דער געזעלשאפט „פאליש אמעריקאן שיפינג קאמפאני" (ניו-יארק, 79 נארפאלק סטריט, נעבען דער דילענסי-סטריט). דאס דארפען געדענקען היגע יודען, וועלכע שרייבען זייערע אמעריקאנער קרובים וועגען שיקען זיי א פעקעל מלבושים.

טעאטער „פילהארמאניע"

ראדיא-טעלעגראם!
האלא לאדז!!

נאך 20 וואכען שפילען אין קראקא הויבען זיך אן די
גאסטשפילען
פון בעריהמטען ארטיסט און רעזשיסער
משה ליפמאן
מיט זיין קינסטלערישען אנסאמבל:
פרויען: נאטאליא ליפמאן, עני ליטאו, אסתר ליפאווסקא, זיסל נארליצקא, שרה פאזנאנסקא און סאניא.
מענער: משה ליפמאן, מ. שאדאווסקי, י. גרינשפאן, יעקב ריינגלאס, שלמה קאן, מ. פאזנאנסקי, מ. דיאמאנט און ה. גארדאן.
1-טע פארשטעלונג
פרייטאג, ד. 3 מערץ
די גלענצענדע מוזיקאל. קאמעדיע אין 3 אקטען
„חובות"
פון באנטשע
מוזיק פון יוסף קאמינסקי
איינצעלהייטען אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. ליינווע-בער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

דער סכסוך אין דער קאטאן-בראנזשע

(2) נעכטען איז, לויט דער איניציאטיוו פונ'ם קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר, אינזש. וואיטקיעוויטש פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען פארשטעהער פון קאטאן-ארבייטער-פעראיין ביי ז. ז. ז. און די פארשטעהער פון קאטאן-פאבריקאנטען.

די קאנפערענץ האט זיך פערענדיגט אויף אזוי פיל פאזיטיוו, אויף וויפיל ביידע צדדים האבען מסכים געווען צו אנהויבען ווידער די איבערגעריסענע אונטערהאנדלונגען.

אונאפהענגיג דערפון דויערט דער סטרייק ווייטער.

רעוומאטיזם און פאדאגרע
ברעכען אין די ביינער און גלענקען ווערען דורך טאגאל בעקעמפט. אין איינענעם אינטערעס פרובט דעריבער נאך היינט אויס. פערלאנגט אבער נור די אריגינעלע טאגאל טאבלעטקעס. צו בעקומען אין אלע אפטייקען.
טאגאל

ר. איזראעל
משפחות אין פלאמען
סענסאציאנעלער ראמאן — פון יודישען פאמיליען-לעבען
107

מאיר באמבעל אין געשטאנען פאר'ן טויער און געווארט ביז „לייבל געץ" וועט צוריק ארויפקומען, איהם איז שוין אזש לאנגווייליג געווארען, אזוי לאנג האט לייב געץ פערזוימט אינ'ם הויז. מאיר'ן איז קאלט געווארען פון א גאנצען טאג שטעהן אין גאס, ער האט דאס שוין געהאט גענוג, ער האט אבער געווארט ביז לייבעל וועט צוריק אראפקומען און ער זאל וויסען, וואס איבערצוגעבען דער דאמע, מיט וועלכער ער דארף זיך נאך היינט בעגעגענען. און פון וועלכער ער וועט קענען ווייטער ציהען געלד. מאיר האט זיך נישט געקענט דערווארטען ביז לייב וועט צוריקקומען און ער איז אריין אין דעמועלבען טויער פון הויז, וואו ס'איז אריינגעגאנגען לייב. ער האט נישט געוואוסט, אין וועלכער טיר ער זאל אנקלאפען און האט זיך געדרעהט ארויף און אראפ אויף די טרעפען. פלוצלונג האט ער דערהערט עפעס א טעמפען קלאפ. פאר מאיר'ן איז דאס נישט געווען קיין נייעס. ער האט דערקענט, אז דאס איז א שאס פון א רעוואלווער און האט זיך אויך גלייך משער געווען פון וואנען דער שאס קומט. מאיר האט עפעס פארגעפיהלט, עפעס איז איהם די גאנצע געשיכטע נישט געפעלען געווארען. ער איז צוגעלאפען צו דער טיר פון וואנען ס'האט זיך געהערט דער שאס און זי מיטאמאל אויפגעעפענט.

באלד ביים אריינקומען האט ער דערזעהען די צומישונג צווישען די מענשען, וועלכע זענען געווען אין צימער. ער האט געזעהען א יונגערמאן שטעהט אין מיטען שטוב מיט אן אויסגעשטרעקטען רעוואלווער, א קעגען דעם דאזיגען פער שוין האט ער געזעהען 2 דערשראקענע מענשען: א יונג מיידעל און א חסידישער בחור, וועלכער האט פערשטעלט דאס מיידעל מיט זיין קערפער.

אויף דער פאדלאגע איז געלעגען אהן בעוועגונג א מענש, אין וועלכען מאיר האט גלייך דערקענט זיין פריינד לייבעל געץ. מאיר האט זיך גלייך געכאפט און נישט פערגעסענדיג ביי קיינעם גארנישט, איז מאיר ווי א קאץ צוגעשפרונגען צו מאקס'ן און איהם ארויסגעכאפט אזוי פעסט, אז מאקס האט אזש א קרעכץ געגעבען. נישט ווייטענדיג האט מאקס געמוזט ארויסלאזען די הענד, אין וועלכען ס'האט זיך געפונען דער רעוואלווער.

— ווארף אוועק די „כלי" האט מאיר געברומט ווי א הונט, אז נישט וועסטו שייער דערפאר בעצאהלען.

מאקס האט געהארכזאם ארויסגעווארפען דעם רעוואלווער אויף דער פאדלאגע. ערשט דעמאלט האט מאיר איהם אפגעלאזען און זיך געווארפען אויפ'ן טויטען קערפער, ער האט איהם געווארפען אויף אלע זייטען, געפרובט ביים הארצען, אויפגעריסען איהם די אויגען, דאס מויל און ערשט דעמאלט האט ער זיך איבערצייגט, אז לייבעל לעבט נישט מעהר.

ווי א ווילדע חיה איז מאיר אויפגעשפרונגען און געשריגען:

— ווער האט דאס געטון? פארוואס?

קיינער האט נישט געענטפערט, מרים האט זיך געווארפען ווי אין פיבער, זי האט קיין ווארט נישט געקענט ארויסרעדען. דוד האט זיך פערשטעלט דאס פנים מיט די הענד, אז ער זאל נישט זעהען דאס שרעקליכע בילד.

מאיר איז אינסטינקטיוו צוגעלאפען צו מאקסן.

— רעד, וואס איז דא פארגעקומען? פארוואס האסטו איהם דערשאסען?

— דערפאר, ווייל ער האט זיך אריינגעמישט אין נישט זיינע עסקים, האט מאקס באלד געענטפערט, איך שיס אזעלכע ווי די הינט...

מאקס האט נאך נישט בעוויזען צו פערענדיגען זיינע רייד, ווי ער האט בעקומען פון מאיר'ן אזא דעץ אין פנים אריין, אז דאס בלוט האט זיך איהם אנגעהויבען צו גיסען פון אלע זייטען. מאקס איז איינגאנצען צומישט געווארען. ער האט זיך דערויף נישט געריכט. ער האט דערפיהלט אזא שטארקען וועהטאג אין קאפ, אז ער האט זיך אזש פערקרימט. מאיר האט נישט געווארט ביז ס'וועט ווערען א טומעל, אדער גאר א סקאנדאל, ביז מ'וועט ארויסרופען פאליציי. נאר האט גלייך אנגעכאפט מאקס'ן ביים קאלנער און אנגעהויבען צושטופען אין דער ריכטונג פון דער טיר, מאיר האט געהאט אזא פענאמענאלען כוח, אז מאקס האט זיך אפילו נישט געקענט ריהרען, ווען קיין ווידערשטאנד האט קיין רייד נישט געקענט זיין. מאקס איז נישט געגאנגען נאר געלאפען, מאיר האט געעפענט די טיר און אזוי ווי ארויסגעווארפען מאקס'ן פון צימער. אליין איז ער ארויסגעגאנגען און דאן פערמאכט די טיר הינטער זיך. זייענדיג אויף די טרעפען, האט ערשט מאיר איהם אפגעלאזען. מאקס, פיהלענדיג, אז ער איז בעפרייט פון דעם פערמערגס אייזערנע הענד, האט געוואלט עטלויפען, אבער מאיר האט איהם פערשטעלט דעם וועג.

— וואוהין, דו עקלהאפטער הונט, וואוהין ווילסט דו לויפען, דו וועסט געהען דארט, וואו איך וועל דיר אנווייזען. גלייך פאר מיר און סאר מער וועסט דו פרובען צו מאכען איין פאלשען שריט ביזט דו פערלוירען, געדענק, וואס איך זאג דיר.

מאקס האט זיך שוין געהאט אנגעטרייסעלט פון דער גלייכגילטיגקייט, וואס האט איהם ארומגענומען באלד, נאכדעם ווי ער איז בעגאנגען זיין טאט, האט איצט זיך ערשט בעזונען, וואס ער האט געטון און דאן די לאגע, אין וועלכער ער געפינט זיך אין איצטיגען אויגענבליק, ער האט פערשטאנען, אז דאס גלייכסטע וועט זיין ווען ער וועט געהארכזאם זיין און טון אלץ, וואס וועט הייסען דער, אין וועמעס האנד ער געפינט זיך איצט.

(פארטזעצונג קומט).

25־יאריגער יובל פון „הפועל־הצעיר"

זונטאג אין אָווענט איז פאָרגעקומען אַ פיי־ערליכע יובל־אַקאַדעמיע אין פילהארמאָניע געווידמעט דעם 25־יעהריגען יובל פון „הפועל־הצעיר".

ביי אנ'איבערפולטען זאל עפענט ד"ר בער־לאָס די פייערונג און ווידמעט אין קורצע ווערטער די ענטשטעהונג פון „דהפועל־הצעיר" און דער צולם בעעהרט מיט'ן אויפשטיין די פערשטאָרבענע פיאָנערען און פאָרקעמפער ה. י. ברענער, אוו א. ד. גאָרדאָן א. א.

רעד. יוסף לעווי, גיט אַנ'איבערבליק איבער דער געשיכטע פון דעם יודישען נאַציאָנאַלען ארבייטס־געדאַנק אין אלגעמיינעם ציוניסטישען לאַגער.

„אונזער בעוועגונג האָט געזאָגט רעד. לעווי האָט נעגעבען גראַדליניגקייט ביז די לעצטע גרע־ניצען. אנדערע האָבען געפרעדיגט דאָס וואָרט און מיר די טאַט. מיר שאַפען יעצט ארץ־ישראל, פראַקטיש, דאָס איז אייגענטליך דאָס, וואָס שאַפט די ציוניסטישע ארבייטס־בעוועגונג.

עס בלייבט אונז אַלעמען צו ווינשען אין דעם שווערען פערווירקליכונגס־וועג פון ציוניזם די זעלטענע עקשנות פון „הפועל־הצעיר".

נאָכדעם רעדט אדוו. י. לעווינסאָן, וועלכער זאָגט צוו. אַנד.:

„עס איז געווען אַ פערמעסט צו ענדערן דעם גורל פון אונזער פאָלק און געשיכטע. די ליידען און יסורים זענען אויסגענוצט געוואָרען דורך אונזערע סאָציאַלאָגען און נאַציאָנאַלאָגען. „הפועל־הצעיר" זאָגט: אַז די מענשען פערווירקלי־כען דורך גוטוויליגע יסורים זייערע נאַציאָנאַלע אידעאַלען.

די גרעסטע יודישע און העבּרעאישע שריפט־שטעלער האָבען געשריבען אין זשורנאַל „הפועל־הצעיר": בערדיטשעווסקי, ברענער, שגיאור א. אַנד.

דער רעדנער האָט אויך כאַראַקטעריזירט די אַמאָליגע שטרייטען אין ארץ־ישראל, און קומט צום אויספיהר, אַז די לאַגע איז איצט כמעט די זעלבע ווי אַמאָל, נאָר עס האָבען זיך געענדערט די פאָרמען, דער אינהאַלט איז דערזעלבער.

לעווינזאָן רעדט נאָך וועגען דער פעראייני־גונג מיט „צעירי־ציון" און וועגען די ציוניסטישע גייסטיגע וואָרט־פיהרער.

עס ווערען דאַן פאָרגעלעזען אַ רייהע בעגריסונגען און פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„די פערזאַמעלטע אויף דער יובל־אַקאַדעמיע לכבוד דער 25־יעהריגער עקזיסטענץ פון „הפועל־הצעיר", דעם 26־טען פעבּרואַר 1933 אין לאָדזער פילהאַרמאָניע־זאַל, בעגריסען מיט אנערקענונג דעם „הפועל־הצעיר" צו זיין יובל־יום־טוב.

די פערזאַמעלטע שטעלען פעסט, אַז אין משך פון 25 יאָהר איז „הפועל־הצעיר" געשטאַנען גע־טריי אויף דער וואַך פון די אינטערעסען פון ציו־ניזם און פון דער חלוצישער פערווירקליכונגס־אַר־בייט און האָט געדינט אַלס אַ וויכטיגער ערציהע־רישער פאַקטאָר פאַר דער אַרבייטער־בעוועגונג אין א"י און פאַר די יוגענדליכע מאַסען אין גלות.

די פערזאַמעלטע בעאויפטראַגט דאָס פרע־זידיום פון דער היינטיגער פייערונג איבערצושיקען אין זייער נאָמען דעם „הפועל־הצעיר" די האַר־ציגסטע ברכות.

נאָך דער פּויזע האָט דער בעקאַנטער קינסט־לער מישאַ פאַזנאַנסקי אויסגעפיהרט מיט גרויס ערפאָלג איניגע מוזיקאַלישע נומערן. דער „הזמיר"־כאָר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט זאַקס האָט געזונגען לידער.

צום מאָרגענדיגען קאָנצערט פון יאַסעלע קאַלאַדני

מאָרגען טרעט אויף אין „סקאַלאַ" מיט אַנ'־איינאייניגען קאָנצערט דער טאַלענטירטער יודי־שער הומאָריסט י. קאַלאַדני. דער דאָזיגער קאָנ־צערט האָט אַרויסגערופען אַ קאָלאָסאַלע פּראַאינטע־רעסירונג.

לעצטע גאַסטשפּילען פון ד"ר פּאָול באַראַטאָוו אין „סקאַלאַ"

ד"ר פּאָול באַראַטאָוו מיט זיין אַנסאַמבל פּשילען אין „סקאַלאַ" די לעצטע געצעהלטע פאָר־שטעלונגען. היינט ווענט ווערט געשפּילט גער־האַרד האויפּטמאַנס דראַמע „הענשעל פוהרמאַן".

אויפרוף צו אַלע יודישע דאָקטוירים!

קאָלעגען!

דעם 5־טען און 6־טען מערץ קומט פאָר אין וואַרשע דער צווייטער יודישער לאַנדעס דאָקטוירים־צוזאַמענפאָהר פון „טאָז". דער דאָזיגער צוזאַמענפאָהר איז געווידמעט פאַר פראַגען פון ביאָלאָגיע און פּאַ־טאָלאָגיע, געזונדהייטס־שוץ, היגיענע און געזעל־שאַפטליכער מעדיצין ביי יודען. אויפ'ן צוזאַמענפאָהר וועלען געהאַלטען ווערען 51 רעפעראַטען. פאָרשטייער פון 63 ערטער פון גאַנצען לאַנד האָבען פער־שפּראָכען זייער אַנטייל אין צוזאַמענפאָהר.

מיר געדענקען נאָך אַלע זיכער מיט וואָס אַ ערפאָלג עס איז אַדורך דער ערשטער יודישער דאָק־טוירים־צוזאַמענפאָהר פון „טאָז" וועלכער האָט צו־נויפגעזאַמעלט ביי וויכענשאַפטליכער אַרבייט 273 דאָקטוירים פון אַלע עקען פון פוילען.

די שריפטען פון ערשטען דאָקטוירים־צוזאַמענ־פאָהר פון „טאָז" נעהמען אַרום 42 וויסענשאַפטליכע אַרבייטען, דאָס דאָזיגע בוך איז אַ וויכטיגער פּועל־יוצא פון דער פריכטבאַרער און נוצליכער אַרבייט פון דאָזיגען צוזאַמענפאָהר.

דורכ'ן צונויפרופען די דאָקטוירים־צוזאַמענפאָה־רען באַגערט דער „טאָז" וויסענשאַפטליך צו קאָנטראָ־לירען די פּראַקטישע געווינסען פון זיין ברייט־פער־צווייגטער און וויכטיגער אַרבייט אין לאַנד און צו דער זעלבער צייט — בעשטימען די ריכטליניען פון דער דאָזיגער אַרבייט אויף דער צוקונפט.

קאָלעגען!

אונזער פליכט איז צו העלפען דעם „טאָז", אין דער דאָזיגער אַרבייט, אין דעם דאָזיגען ערנ־סטען און וויכטיגען אויפטו! — די הילף אונזערע דאַרף זיך אויסדריקען אין מאַסען־ווייזער מיטאַרבייט און אַנטיילנעהמען אין די אַרבייטען פון צוזאַמענ־פאָהר, ווי אויך אין גאַסטפריינדליכער אויפנאַמע פון די קאָלעגען, וועלכע וועלען קומען פון פערשי־דענע ערטער פון לאַנד צום צוזאַמענפאָהר.

מיר זענען זיכער, דאָס אַלע קאָלעגען וועלען אַרויסווייזען זייער אַקטיווע מיטהילף און אונטער־שטיצונג דעם צוזאַמענפאָהר, וועלען מיטווירקען, אַז דער צוזאַמענפאָהר זאָל פערבלייבען אַלס אַ גאַנצע זעהענע ערשיינונג אין דער יודישער מעדיציניש־ער אַרבייט, ווי אויך ער זאָל פערפעסטיגען די גע־זונדהייטס־אַרבייט אין פוילען.

אָרגאַניזיר־קאָמיטעט פון צוזאַמענפאָהר:

פּראָפעסאָר ד"ר אַ. בעזרעדקאַ, — ד"ר צדוק־כהן (פּאַריז),

פּראָפעסאָר ד"ר ה. שטרויס, — ד"ר ב. טשלענאָוו, (בערלין).

דאָקטוירים: מ. בירא, ז. בימאָווסקי, אַ. בּרוידע, העלער, א. גאָלדמאַן, ה. היגיער, ל. וואָולמאַן, ב. כאַראַנזשיצקי, ג. לע־ווין, אַ. סאָלאָוויטשיק, ז. סרעברני, ז. רובין, י. שווייצער (וואַרשע), אַ. רייגראָדסקי (ביאַליסטאָק), אַ. ליפּביק, (גראָדנע). ג. געדשון, צ. שאַבאַד, (ווילנע). א. בּראַם, ס. קאַן (טשענ־סטאָכאָוו.) מ. וואָלפסאָן, ס. שפּיגעל, ל. שיפמאַן (לאָדז). אַ. מאַנדעלבוים (לובּ־לין). י. ויסוויין (פּשעמישל). י. לאַנדוי (קראָקוי).

* * *

ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער דאָקטוירים־צוזאַמענפאָהר אין וואַרשע אַרויסגערופען גרויס פּראָאינטערעסירונג ביי אונז אין שטאָט. אַ גאַנצע רייהע דאָקטוירים פון אונזער שטאָט וועלען אַנטייל־נעהמען אין צוזאַמענפאָהר.

די דאָקטוירים: מ. וואָלפזאָן, ל. שיפמאַן, מ. שוואַלבע, ע. אורינסאָן, י. איטעלסאָן, ס. מאַנדעלס, פ. פּראַשקער, ל. זילבערשטראָם, מ. לערנער וועלען האַלטען רעפעראַטען אויף דעם צוזאַמענפאָהר, וועגען וויכטיגע פּראָבּלעמען פון געזונדהייטס־וועזען ביי יודען.

אויפ'ן צאַרישען קריגס־פּלאַט אין פינלאַנד

(זכרונות פון א ים־אפיציר)

איך האָב טאַקע שטענדיג אַזוי געהאַלטען, אַז דער ראַדיסט סמירנאָוו איז דער הויפּט־קאָמאַנ־דיר פון דער רעוואָלוציאָנערער אָרגאַניזאַציע אויפ'ן „גראָמאָבאָי". איצט האָט ער ווירקליך אָנ־געפיהרט מיט'ן אויפשטאַנד. אַזוי האָט טאַקע בעדאַרפט זיין. אַ קלוגער מיט אַ געהעריגער צו־גרייטונג און ענטשלאָסענער אין נויטיגען מאָ־מענט.

עס זענען אריין צו אונז אין צימער קורי־יערען, זיי האָבען צוגענומען די מתים און האָ־בען דערנאָך מיט וואַש בערשט און טיכער אויס־געווישט דעם דיל פון בלוט און האָבען אויפגע־רוימט דעם גאַנצען אָפיצירען־זאַל.

אונז האָט געוואונדערט, וואָס אויף דער קריגס־שיף איז אַזוי גיך שטיל געוואָרען. דאָך זענען מיר געווען אין גרויס סכנה, ווייל וואָס עס זאָל נישט געשעהען, זענען מיר געווען די ערשטע קרבּנות אומגעבראַכט צו ווערען.

12 בעוואָפענטע מאַטראָזען זענען געשטאַ־נען אויף קאַראַאול ביי אונז אין צימער און אַ ליאַדע מינוט האָבען זיי געקענט אויסשיסען ביז איינעם.

דער טויט האָט אויף אונז געלויערט אויך פון אַ צווייטער זייט. מיר האָבען גוט פאַרגעדענקט די ווערטער פון הויפּט־אַדמיראַל ניעפּיעגין; יעטוועדער צובונטעוועטע קריגס־שיף מוז די מינוט דערטרונקען ווערען פון די פעסטונגס־האַרמאַטע אָדער דורך די איבעריגע שיפען.

אונזער קריגס־שיף גראָמאָבאָי האָט זיך גע־פונען אין מיטען צווישען אַלע איבעריגע קריגס־שיפען און אַז די האַרמאַטען זאָלען שיסען פאָר־ביי און נישט טרעפען אין ציל איז גאַרנישט גע־ווען צו טראַכטען.

אין דמיון האָבען מיר זיך שוין פאָרגע־שטעלט ווי צענדליגער גרויס קאַליבערדיגע האַר־מאַטען שטעהען אָנגעצילט אויף אונז און פון אַלע ווינקלען האָט אויף אונז אַרויסגעקוקט דער גרויזאַמער טויט. און נישט ווילענדיג האָב איך געוואונשען, אַז די צובונטעוועטע מאַטראָזען זאָ־לען וואָס גיכער אַרונטערדרעהען אונזער אַלטען אַדמיראַל דעם קאָפּ.

דער געהילף פון קאַראַאולנעם קאָמאַנדיר איז געווען דער מינען שיסער גאַסירין. ער איז געזעסען אויף אַ שטוהל נישט ווייט פון דער טיר און געווען פערטיפט אין זיינע רעיונות. אַלע ווייל נע פלעגט ער אַ הויב טון דעם קאָפּ און פלעגט אונז בעטראַכטען מיט דורכשניידענדיגע בליקען.

באַלד האָבען צו אונז אין אָפיצירען זאַל אַנגעהויבען אַריינקומען מאַטראָזען אין רעגענ־מאַנטלען. זיי זענען געווען זעהר אויפגעלעגט און מיט צופרידענע פּנים'ער האָבען זיי שטילערהייט דערצעהלט עפּעס פאַר זייערע חברים. משמעות, אַז אויך די איבעריגע קריגס־שיפען זענען בייגע־שטאַנען צו דער רעוואָלוציע.

איך האָב זיך געווענדעט צו די מאַטראָזען פון קאַראַאול.

— דערלויבט, חברים, פּערויכערען.

— דער געהילף קאָמענדאַנט גאַסיכין האָט זיך אומגעדרעהט אין מיין זייט און האָט גוט־מוטיג אַ זאָג געטון:

— ביטע זעהר, איהר וועט דערמיט די רעוואָלוציע נישט שעדיגען.

איך האָב אַרויסגענומען מיין זילבערנעם פּאַפּיראָסניצע, האָב אַרויסגענומען אַ פּאַפּיראָס און האָב פאָרגעלייגט פּערויכערען די איבעריגע מאַטראָזען פון קאַראַאול. זיי האָבען זיך נישט אָפּגעזאָגט.

איך האָב פּערויכערט און געפילט בשעת מעשה, אַז אויפ'ן האַרצען ווערט מיר אַלץ גרינ־גער, פרייער.

דאָ האָב איך בעמערקט, אַז די אָפיצירען און בעאַמטע, וועלכע האָבען זיך געפונען מיט מיר אין זאַל קוקען אויף מיר מיט קנאה, הלמאי איך פּערויכער און זיי איז נישט דערלויבט. מיר האָט עס אויפגערעגט פון אַזאַ אונטערטעניגער בעציהונג און האָב אויסגערופען:

— אויף וועמען וואַרט איהר? נעמט און פּערויכערט.

— מיר וואָלטען מיט פערגעניגען דאָס גע־טון ווען דער האַר קאָמאַנדיר וואָלט דערלויבט — האָבען זיי געענטפערט.

דאָס האָט מיר אויפגעקאָכט.

— איך בין דאָך אויך דער זעלבער אַרעס־טירטער ווי איהר אַלע, צווישען אונז איז איצט נישטאָ קיין שום אונטערשיד. אויב איהר ווילט עפּעס בעטען, טאָ ווענדט זיך צו זיי.

איך האָב אַ מאַך געטון מיט דער האַנד אין דער זייט וואו די מאַטראָזען האָבען זיך געפונען.

די מאַטראָזען האָבען אַ שמייכעל געטון.

— דאַכט זיך, אַז מיר האָבען אַלעמען דער־לויבט צו רויכערען.

אַלע ערעסטירטע אָפיצירען און בעאַמטע האָבען זיך מיטאַמאָל געכאַפּט צו זייערע פּאַרט־סיגאַרען. אין זאַל איז געוואָרען אַ ביסעל פריי־ליכער.

אַ מאַטראָס איז אריינגעלאָפען און האָט עפּעס געזאָגט דעם קאָמענדאַנט פון קאַראַאול אויפ'ן אויער. דער קאָמענדאַנט האָט זיך אויפ־געשטעלט האָט געהייסען אַלע אַרעסטירטע מאַשי־ניסטען מיטגעהן מיט'ן מאַטראָס און האָט זיי בע־געבען אַלס בעגלייטער צוויי מאַטראָזען פון קאַראַאול.

(ווייטער קומט).

40־יעהריגע טעאַטער־אַרבּייט

פון דירעקטאָר א. בעזמאַן

דעם 15 מערץ פייערט דער בעקאַנטער די־רעקטאָר בעזמאַן דעם פערציג־יעהריגען יובל פון זיין טעאַטער־אַרבּייט. דער יובילאַר איז בעקאַנט אין לאָדז, נישטאָ קיין איין טעאַטער־בעזוכער וואָס זאָל נישט קענען דעם נאָמען בעזמאַן. ער האָט יך מיטגעפרייט און מיטגעליטען מיט אַלע צייטען פון עליה און ירידה פון יודישען טעאַטער.

ס'וועט נישט זיין קיין איין טעאַטער־בעזוכער וואָס וועט נישט וועלען בעעהרען בעזמאַנען אין טאָג פון זיין יובל.

קאָנצערט פון אַלאַ לילית

אין „פילהאַרמאָניע"

דער קאָנצערט פון אַלאַ לילית, דעם פאַריגען פרייטאָג אין פילהאַרמאָניע, האָט ווידעראַמאָל בע־וויזען צו וואָסערע ירידה עס דערפיהרט די בעסע־רע אַקטיאָרען דער עפּידעמיש־קרענקליכער סטאַ־רען־סיסטעם, וואָס האָט זיך אין די לעצטע יאָהרען איינגעביגערט אין יודישען טעאַטער.

עס ווערט שוין ממש טראַגיש די לאַגע פון דעם דאָזיגען מין אַקטיאָרען, וועלכע ווילען נישט אַנדערש נאָר זיין אַ „שטערן". איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואָס זיי שלעפּען אַריין, אין דעם זעלבען טראַגישען צושטאַנד, אויך דאָס יודישע טעאַטער.

דאָס בלוט פון טעאַטער איז קודם כל דער גו־טער אַקטיאָר.

אַ גוט טעאַטער קאָן זיך נאָר אויפבויען אויף גוטע אַקטיאָרען און ביי אונז האָט זיך איינגעבירגערט דער שעדליכער סיסטעם פון בויען דאָס טע־אַטער אויף איין איינציגען גוטען אַקטיאָר און אַ־רום דעם גוטען אַקטיאָר — און גאַנץ אָפט מיטעל־מעסיגען — שטעלט מען אַרום פשוט טאַלאַנטלאָ־זיגקייטען. אַזוי־אַרום מיינט דער „סטאָר" פינקעלט ער בעסער אַרויס.

זיי, די „סטאַרען" געהט דער טעאַטער גאָר נישט אָן. זיי געהט נאָר אָן זייער פּערזאָן, און אַז אויף צאָ וועג ווערט געשעדיגט דאָס טעאַטער און צוזאַמען מיט'ן טעאַטער ווערען זיי אַליין אויך גע־בראָכען — דאָס ווילען זיי נישט זעהן.

געוועזען אַ פּראַכטיג יודיש רעוויו־טעאַטער „אַזאַ־זעל", האָט דאָס טעאַטער פערמאָגט אַנ'אויסגעצייכנע־טע יודישע שוישפּילערין. מיר שטרייכען אונטער: יודישע שוישפּילעריין, ווייל אַלאַ לילית איז אין איהר גאַנצען קינסטלערישען מהות, געווען הונדערט פּראָצענט יודיש, אַ יודיש פאָלקסלידעל, אַ יודישען פאָלקסטיפּ און פאָלקסכאַראַקטער, פלעגט לילית אַ־רויסברענגען מיט אַזוי פיל יודישען חן, יודישען טעם און יודיש פאָלקסטימליכע מתיקות; מיט אַזוי פיל יודיש־פּרימיטיווע פשטות און האַרציג יודי־שען טאָן, אַז עס פלעגט פערכאַפּען און פערי־כישופ'ן.

לילית איז געווען גוט אין איהר יודישקייט און איז געווען אַ געווינס פאַר אַ גוטען יודישען טעאַ־טער, בפרט פאַר דער יודישער קליינקונסט־בינע.

זענען איהר אָבער „אַריינגעפלויגען פייגעלעך אין קאָפּ אַריין". דער ערפאָלג אין „אַזאַזעל" האָט איהר פערשיכורט און — פערפיהרט. נישט אַנדערש נאָר אַ „שטערן" האָט זיך איהר פערוואָלט ווערען. אַנשטאָט צו פערפולקאָמען, צו ענטוויקלען הייהיע פעהיגקייטען צווישען די ווענט פון טעאַטער, כדי צו־זאַמען מיט איהר, אויך צו ענטוויקלען דאָס טעאַטער ווען זי דאַרף אייגענטליך דינען, האָט זי פאַר זיך בעסער אויסגעקליבען דעם גליטשיגען וועג פון „סטאַרעווען" און האָט זיך טאַקע אויסגעגליטשט.

עס איז געווען אַ ביטערע „חמנות צוצוקו־קען, ווי לילית האָט זיך בעבעך געדראַפּעט מיט אַלע איהרע שוואַכינקע כוחות אַרויסצוברענגען ע־פּעס אַ קינסטלערישע נאָטקע, אַ קינסטלערישען שוי־שפּיל, צו שאַפען אַרטיסטיש־אייגענאַרטיגעס, וואָס זאָל דערמאָנען אָן די אַמאָליגע לילית.. האָט איהר אָבער נעבעך גאָרנישט געהאָלפען, עס איז איהר בעבעך גאָרנישט געלונגען. דער אַמעריקאַניש־ענג־לישער רעפּערטואַר, וואָס זי האָט מיט זיך געבראַכט פון אַמעריקע, איז פאַר איהר נישט אָנגעמאָסטען, עס איז נאָר איהר אויסגעצוואונגען און אָנגעוואָרפען, פיהלט זי זיך טאַקע ניש טאָין דער היים, און דערעהט זיך אין אַ פרעמדער סביבה.

אַמעריקע האָט פערהילכט איהר יודישען טאָן און האָט איהר אַפילו צוקאַליעטשעט און פערקריר־פעלט דאָס יודישע לידעל, וואָס זי פלעגט אַמאָל אַזוי מייסטערהאַפט יודישליך פאַר אונז פאָרטראָגען.

די קאָנצערט־עסטראַדע איז ווייט נישט קיין אָרט פאַר אַלאַ לילית. איהר אָרט איז אין אַנסאַמבל־טעאַטער, אין אַ גוטען אַנסאַמבל־טעאַטער דערצו נאָך דאַרף זי איצט זעהר פיל אַרבייטען אויף אַראָפּ צושאָקלען פון זיך דעם באַנאַלען שטויב וואָס האָט זיך אויף איהר אָנגעקליבען, כדי צוריק צו דערגריי־כען צו דער הויך פון דער אַמאָליגער אַלאַ לילית.

אונזער אַמאָליגער ליבלינג פון פריעכטיגען „אַזאַזעל"־טעאַטער, אַלאַ לילית, האָט אונז ענט־טוישט אויף דער קאָנצערט־עסטראַדע. דאָס איז אָ־בער נישט בלויז אונזער ענטוישונג, נאָר נאָך מעהר איהר פערלוסט, איהר קינסטלערישער פערלוסט.

טעאַטער־מענש.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר באקאנט דער עפענט-ליכקייט, אז מיר זענען א רויסגעטרעטען פון

2-טען קריינהענדלער-פעראיין

אלטשטאדט 10

צוליב זייער האנדלונג לגבי אונזערע אינטערעסען.

גלייכצייטיג מעלדען מיר אלע חברים שא-כערס, אז מיר ארגאניזירען זיך אין אונזער לאקאל זגערזשער 36. 1033

א גרופע שאכערס.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

DOCENT Dr. Med.

ADOLF FALKOWSKI

Dyrektor „Kochanówki"

Choroby nerwowe i psychiczne

przyjmuje ul. Piotrkowska 64, m. 4 w poniedziałki, środy, piątki od godz. 4 do 6-ej. Tel. 210-62

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און גע-שלעכטס-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אן פון 8—2 נאכמיטאג און פון 4—9 אווענד,
זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכם.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פריוואט-לעקציעס

ס'ווערט געזוכט א זייגערמאכער ביי י. ל. ראזענקאפף, זגערזשער 32. 1031

א יונגע פון אנשטענדיגע עלטערן ווערט געזוכט צו ערלערנען די שטיין- און מארמאר-בראנזשע, מעגליך גלייך געצאהלט, ביים מצבה-קריצער „גראניט", פאמארסקא 39.

לאקאלען

2 צימער און קיך, פאסענד אויף א וואוינונג און א געשעפט, איז פון זאפארט צו פארדינגען. וואכאדניא 64, וו. 15. 1025

צו פארדינגען אינצלנע מעבלירטע צימערן מיט בעזונדערע איינגאנג. צו ערפאהרען וואכאד-ניא-גאס 19, ביי זענדעל. 1017

פערשידענעס

א מעדעל לערן איך אויס רעפעזירען, ארבייט געזיכערט. זאקאנטנא 30, וו. 14. 1024

א קוואליפיצירטע בוכהאלטערקע זוכט א פאסטען. אויך שעה'. אגראדאווא-גאס 1, לאבערשטיין. 1023

קויף און פערקויף

צו פערקויפען 2 נייה-מאשינען א מענסקע און א דאמסקע זינגער'ס אין גוטען צושטאנד. צו ערפאהרען לימאנאווסקיעגא 31 פראנט-געוועלב ביים שניידער. 1028

Natychmiast do sprzedania: 1) Nóż do krajania papieru 73 cm., 2) maszyna do bigowania (duża), 3) młynek do mielenia farb z motorem, 4) maszyna do gumowania i lakierowania, 5) kasa ogniotrwała do wmurowania w ścianę. Wiad: Firma „Atlas", Nawrot 35, tel. 107-76, od 9–12 i 15–18. 1027

שנעל-ריטשערס

אמביליגסטע און אמבעסטע 10

מארקע „Reor" און „Stag"
עמפעהלט אויך א"ט צו פאבריק-פרייז

Wytwórnia wyrobów tłoczonych

„REOR"

Sp. z o. o.

Łódź, Kątna 3,
tel. 228-90.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע בע-האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד,
זונטאג פון 9–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. H. SZUMACHER

הויט און ווענערישע קראנקהייטען 879

פיעטרקאווער 56, טעל. 148-62

נעהמט אן טעגליך פון $1^1/_2$–4 נ"מ און 6–9 אוו.
זונטאג און אנדערע חגאות פון 10 ביז 1 בייטאג.

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, אר-טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען בענען פוס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81.

כירורגיש-וועכנעריז-קליניק

„SANATO"

S. z o. o.

אגראדאווא 10 טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

געבורטען II קל. 175 זל.

רעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע און אלע ספעציאליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אווענד.

וויזיט 3 זל.

דאס לעצטע ווארט פון ראדיא-טעכניק!

נייעסטע ראדיא-אפאראטען, וועלכע גיבען די פאלג. ראדיאסטאנציעס:

TABELA STACYJ

Stacje	Fala	Stacje	Fala	Stacje	Fala
Łódź	233	Leningrad	351	Ryga	525
Bordeaux	236	Graz	352	München	532
Triest	247	Londyn (Regional)	355	Palermo	537
Barcelona	252	Stuttgart	360	Sundsvall	541
Gliwitze	253	Algier	363	Budapeszt	550
Tuluza	255	Helsingfors	368	Wilno	566
Hörby	257	Sevilla	368	Lajbach	574
Frankfurt	259	Westerglen (Schott. Reg.	376	Swerdlowsk	824
Londyn	261	Lwów	380	Budapeszt II	840
Mähr-Ostrau	263	Tuluza (Privat)	385	Leningrad	900
Valencia	267	Lipsk	389	Charków	937
Bari	269	Bukareszt	394	Moskwa (Kom.)	1000
Turin	273	Daventry (Midland)	398	Kiew	1034
Heilsberg	276	Sottens	403	Tyflis	1071
Presburg	278	Katowice	408	Oslo	1083
Westerglen (Schott Nat.)	288	Dublin	413	Moskwa-Pop.	1100
Kaschau	293	Rabat	416	Mińsk	1105
Hilfersum	296	Berlin I	419	Kalundberg	1153
Reval	298	Madryt	424	Luxenburg (V.)	1190
Manchester (Nat.)	301	Moskwa	424	Reykjavik	1200
Bordeaux-Laf.	304	Belgrad	431	Stambuł	1200
Neapol	318	Sztokholm	435	Wiedeń (Versuch)	1255
Göterberg	321	Rzym	441	Moskwa (Gew.)	1304
Breslau	325	Odessa	450	Motala	1348
Poste-Paryż	328	Beromünster	459	Warszawa	1411
Mailand	332	Langenberg	472	Daventry (National)	1554
Poznań	334	Manchester (Nat.)	480	Königswusterh.	1634
Brüssel	337	Praga	488	Radjo-Paryż (Pr.)	1724
Brünn (Brno)	341	Florencja	500	Lahti	1796
Strasburg	345	Brüssel	509	Huizen	1875
Barcelona	348	Wiedeń	517	Kowno	1935

BRACIA LAJB · ŁÓDŹ · ZGIERSKA 9 · TEL · 164-95

Doktór
Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83
choroby skórne weneryczne i moczopłciowe
Gabinet Roentgeno-leczniczy.
Przyjmuje od 8^{30} do 10
1 — 2^{30}, od 6 do 8^{30} w
w niedziele i święta od 10—1.
Oddzielna poczekalnia dla pań.

תורה, מדות און דרך ארץ

ווערט געלערנט אין 7-קלאסיגען מוסטערהאפטען

חדר „תורה ודת"

מיט גן-ילדים (פרעבעל-שול)

פלאץ וואלנאשטשי 6 (ניי-שטאט)

שיילעך
בעקומט מען פון פערש
סקווערא 15

ספעציעלע אמבולאטאריום

פאר הארץ-קראנקהייטען

אונטער דער לייטונג פון געוו. ארצט פון ווינער און לאנדאנער קליניקעס פאר הארץ-קראנקהייטען ד"ר פ. וואלף. עלעקטראקארדיאגראף, רענט-גען, אנאליזעס צו פארשען די פונקציעס פון הארץ. וואלטשא. ניעצאלא 4 פון 1 ביז 7 אווענד. טעל. 215-80. א וויזיט מיט אלע דורכלייכטונגען 5 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאן 137-63

עס נעהמען אן דאקטוירים ספעציאליסטען: שיפמאן, וואלינסקי, שמירגעלד, קערשנער, לוביש, שמערלאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער, איציס-זאן, קראסאווסקי, יאקוביאן און דענטיסטין סמאראפאלסקא.

א וויזיט ביז 3 נאכמיטאג 3 זל.

צאהן-ארצט

J. ROZIN-REICHOWA

האט זיך איבערגעצויגען

אויף 38 זגערזשער 38

(געגענאיבער זגערזשער 15)

נעהמט אן פון 10–2 מיטאג און 4–7 נאכמ.
צו לעטשניצע-פרייזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסילייומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ, עלעקטרישער הייל-מאבינעט קאסמעטיק.
—— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ——
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע האט דאס רעכט אפצוזאגן אדער ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז - 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט — 24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט — 40 - - - - 60 - - - - 4
נאך'ן טעקסט — 12 - - - - 18 - - - - 8
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman